

DOBROVOLNÍCI V KOJENECKÝCH ÚSTAVECH A DĚTSKÝCH DOMOVECH PRO DĚTI DO TŘÍ LET

Zkušenosti z dobrovolnického programu
probíhajícího v Dětském centru při FTN v Praze 4 - Krči

o.s. Malíček
Mgr. Markéta Ostrá
Ing. Regina Bergerová

Dětské centrum při FTN
MUDr. Jaroslava Lukešová a kol.

DOBROVOLNÍCI V KOJENECKÝCH ÚSTAVECH A DĚTSKÝCH DOMOVECH PRO DĚTI DO TŘÍ LET

Zkušenosti z dobrovolnického programu
probíhajícího v Dětském centru při FTN v Praze 4 - Krči

o.s. Malíček
Mgr. Markéta Ostrá
Ing. Regina Bergerová

Dětské centrum při FTN
MUDr. Jaroslava Lukešová a kol.

Obsah

Úvod	3
1. Charakteristika, historie a organizace dobrovolnického programu	4
1.1 Charakteristika a cíle programu	4
1.2 Historie	4
1.3 Organizace dobrovolnického programu	5
1.3.1 Právní zakotvení	5
1.3.2 Realizační tým programu	5
2. Výběr a příprava dobrovolníků	7
2.1 Výběr zájemců o dobrovolnictví	7
2.2 Kritéria, která musí dobrovolník splňovat	7
2.3 Kroky k dobrovolnictví v Dětském centru	8
3. Vlastní dobrovolnická činnost	10
3.1 Časová organizace návštěv	10
3.2 Průběh návštěv	11
3.3 Vstup na oddělení	12
3.3.1 První kontakt dobrovolníka s personálem	12
3.3.2 První setkání dobrovolníka s dítětem	13
3.4 Vztah dítěte a dobrovolníka	15
3.5 Deníčky dětí	16
3.6 Dárčky pro děti	17
3.7 Návštěvní listy	17
3.8 Supervize	17
3.9 Rozloučení dobrovolníka s dítětem	18
4. Specifické situace, které mohou při dobrovolnické činnosti nastat	20
4.1 V kontaktu dobrovolníka s dítětem	20
4.2 V kontaktu dobrovolníka s personálem	22
5. Doplnkové projekty v rámci dobrovolnického programu	23
5.1 Projekt „Za bránu“	23
5.2 Projekt „Spolu do světa“	24
5.3 Vzdělávání dobrovolníků	25
6. Dobrovolnický program v DC z pohledu psychologa	25
7. Dobrovolnický program z pohledu dobrovolníků	27
8. Dobrovolnický program z pohledu staniční sestry	38
9. Dobrovolnický program v DC v číslech	38
10. Závěrečné zhodnocení dobrovolnického programu primářkou DC	45
11. Použitá literatura	48
12. Užitečná literatura	48
13. Užitečné webové stránky	49

Úvod

Milí přátelé,

rok 2011 je evropským rokem dobrovolnictví a pro občanské sdružení Malíček je zároveň rokem jubilejním. Letos je to právě deset let, co se zrodila myšlenka přivést každému dítěti z kojeneckého ústavu jednoho dobrovolníka, který by se dítěti několik hodin týdně plně věnoval, vytvořil si s ním vztah a pečoval o něj.

Organizační a legislativní příprava projektu trvala téměř dva roky a nyní máme za sebou již osm let zkušeností s dobrovolnickým programem, který se ukázal být nejen životaschopným, ale i obohacujícím pro všechny, kdo jsou jeho součástí. Obohacujícím nejen pro děti, ale i pro dobrovolníky, pro personál Dětského centra i pro nás, organizátory.

V průběhu uplynulých let se na nás často obraceli jednotlivci i organizace s prosbou o radu či „návod“, jak podobný projekt začlenit do dětského domova či kojeneckého ústavu v různých koutech republiky. S Mgr. Markétou Ostrou, hlavní autorkou této publikace, jsme se proto rozhodly své zkušenosti shrnout, roztřídit a zapsat, abychom tak poskytly inspiraci těm, kteří již podobný projekt realizují či jej teprve připravují. Nesnažily jsme se tedy vytvořit návod, spíše popsat naši cestu, která stále není u konce a která je jednou z možných cest.

Chtěla bych za o. s. Malíček poděkovat všem, kteří se na programu různým způsobem podíleli či stále podílejí. V první řadě všem našim dobrovolníkům za neuvěřitelnou míru lásky a osobního a časového nasazení při práci s dětmi, primářce MUDr. Jaroslavě Lukešové za její odvalu pustit se s námi do vod v té době neprobádaných a za podporu v průběhu celého projektu, dále všem zaměstnancům Dětského centra za pochopení smyslu dobrovolnictví a za velmi dobrou spolupráci, Národnímu dobrovolnickému centru Hestia za cenné rady v počátcích projektu a v neposlední řadě všem našim sponzorům, zejména Nadaci Terezy Maxové, dnes již Nadaci Terezy Maxové dětem.

Za o. s. Malíček

Ing. Regina Bergerová, předsedkyně sdružení

1. Charakteristika, historie a organizace dobrovolnického programu

1.1 Charakteristika a cíle programu

Základní myšlenkou tohoto programu je umožnit každému dítěti v Dětském centru pravidelný kontakt s jedním dobrovolníkem, který mu bude minimálně jednou týdně věnovat individuální péči. Dobrovolník zastává roli „tety“ či „strýce“ a doprovází dítě po celou dobu jeho pobytu v Dětském centru. Zaměřuje se především na individuální podporu dítěte a rozvoj jeho psychosociálních zkušeností. Dominující činností je podnětná sociální interakce ze strany dobrovolníka, posilování rozvoje emocí a řeči dítěte, hra s hračkami, s přírodninami, na písku, práce s knihou, výtvarné činnosti, říkadla, dětské hříčky, zpěv a další činnosti podporující psychomotorický vývoj dítěte.

Hlavním cílem programu je rozšíření sociální opory dítěte, a přispění tak ke zlepšení sociálně-emočního vývoje, v němž jsou tyto děti v důsledku svého odloučení handicapovány.

1.2 Historie

Stěžejní myšlenka celého programu vzešla od Ing. Reginy Bergerové, která se s prostředím kojeneckého ústavu v Praze 4 Krči setkala v době, kdy docházela za svou budoucí adoptivní dcerou. Napadlo ji, že by do kojeneckého ústavu mohli docházet ochotní lidé – dobrovolníci a pravidelně se věnovat jednomu dítěti. Pro realizaci tohoto záměru vzniklo dne 12. 10. 2001 občanské sdružení Malíček, jehož zakládajícími členy jsou Regina Bergerová, Markéta Ostrá a Simona Drábíková. Jeho vzniku předcházelo několik setkání s primářkou MUDr. Jaroslavou Lukešovou, která projevila o spolupráci s dobrovolníky zájem. Hlavní inspirací nám byl program „Dobrovolníci v nemocnicích“ probíhající ve Fakultní nemocnici v Motole. S orientací v problematice dobrovolnictví, v právních i metodických otázkách pomohli v začátcích pracovníci o. s. Hestia. Nutno podotknout, že ze strany Dětského centra šlo o odvážný krok, neboť do té doby podobný program v žádném kojeneckém ústavu v naší republice neexistoval. Z tohoto důvodu trvala následující fáze – vyjednávání podmínek – poměrně dlouhou dobu, přibližně rok a půl. Bylo nutné vytvořit smlouvu, kterou by mohly akceptovat všechny zúčastněné strany, vyřešit právní zakotvení dobrovolnictví v kojeneckém ústavu a s ním spojenou otázku zodpovědnosti.

Na začátku roku 2003 byla podepsána smlouva o součinnosti při realizaci programu „Dobrovolníci v kojeneckých ústavech a dětských domovech“ mezi občanským sdružením Malíček a Fakultní Thomayerovou nemocnicí s poliklinikou, jejíž je Dětské centrum součástí.

Pilotní projekt dobrovolnického programu byl zahájen v únoru roku 2003, kdy proběhl první úvodní výcvik patnácti dobrovolnic (žádní muži se nepřihlásili), převážně studentek vyšších odborných škol sociálního a zdravotnického zaměření. Po jeho absolvování začaly dobrovolnice docházet na oddělení „Rádost“, kde měl být program vyzkoušen. Každé dobrovolnici vybral psycholog a pediatr Dětského centra jedno dítě, a to s ohledem na individuální osobnostní charakteristiky dítěte i dobrovolnice. Postupně se ukázalo, že návštěvy dobrovolníků mohou být, při respektování stanovených pravidel, funkčně začleněny do běžného provozu oddělení, aniž by způsobovaly závažnější organizační či personální problémy. Přesto bylo nutné nechat uplynout určitý čas a doladit některé nedostatky, jež se v průběhu realizace objevovaly, a až poté program rozšiřovat na další oddělení. Druhý výběr a výcvik dobrovolníků se uskutečnil o rok později, začátkem května 2004, a program byl rozšířen na další oddělení batolat, oddělení A, v listopadu 2004 dále na oddělení Naďa, kde jsou umístěny i děti s mentálním a tělesným postižením.

Ke konci roku 2004 začínala být stále aktuálnější finanční stránka organizace celého programu. Do této doby byly všechny provozní náklady hrazeny z vlastních prostředků členů občanského sdružení Malíček či z příspěvků drobných dárců. S přibývajícimi dobrovolníky však vzrůstaly provozní náklady i časové nároky na management programu. Tento způsob financování již nebylo možné dále praktikovat, o. s. Malíček tedy požádalo o grant Nadaci Terezy Maxové. Žádosti bylo vyhověno. S každým dalším nábořem a výcvikem nových dobrovolníků byl program rozšířen na další oddělení kojeneckého ústavu. V současné době probíhá na všech pěti odděleních a lze říci, že každé dítě, které to potřebuje, má svého dobrovolníka.

1.3 Organizace dobrovolnického programu

1.3.1 Právní zakotvení

V našem případě jde o tzv. **smíšený model** realizace dobrovolnického programu. Externí nezisková organizace občanské sdružení Malíček nabídla dobrovolnický program Dětskému centru a nyní se obě strany podílejí na jeho realizaci, řízení a metodice. **Občanské sdružení Malíček podepsalo smlouvu s:**

- **Fakultní Thomayerovou nemocnicí**, jejíž je Dětské centrum součástí;
- **Národním dobrovolnickým centrem Hestia**, které zajišťuje pojištění dobrovolníků;
- **s dobrovolníky** o dobrovolnické činnosti na dobu neurčitou, viz dále kap. 2.3.

1.3.2. Realizační tým programu

Vzhledem k tomu, že jde o smíšený model organizace, jsou jednotlivé role a kompetence rozděleny mezi neziskovou organizaci a Dětské centrum. Realizační tým programu tedy tvoří

dva garanti a dále koordinátor dobrovolníků, koordinátor dětí, kontaktní osoby, supervizor a psycholog.

Za neziskovou organizaci o. s. Malíček:

Garant programu za neziskovou organizaci – předsedkyně o. s. Malíček

- dohlíží na průběh celého programu neziskové organizace;
- koordinuje finanční zajištění programu – žádosti o granty, komunikace se sponzory, vedení účetnictví atd.;
- spolupracuje při výcviku a supervizích;
- připravuje smluvní dokumenty pro realizaci programu;
- spolupracuje na vytváření podkladů pro nové projekty v rámci programu;
- podílí se na průběžných a výročních zprávách.

Koordinátor dobrovolníků – člen o. s. Malíček

- eviduje a kontaktuje zájemce o dobrovolnictví v DC;
- realizuje úvodní informační schůzky se zájemci;
- vede dokumentaci – registraci a evidenci dobrovolníků, evidenci dvojic dětí a dobrovolníků, provádí zápisy z kurzů a supervizí, připravuje průběžné a výroční zprávy atd.;
- informuje koordinátora dětí o „volných“ dobrovolnících;
- organizuje úvodní kurz i supervize a podílí se na nich;
- organizuje jednotlivé dobrovolnické akce;
- připravuje informační materiály – nástěnky na odděleních, vizitky dobrovolníků, sešity na oddělení, prezentace programu – www stránky, přednášky;
- informuje dobrovolníky o plánovaných odchodech dětí;
- je v kontaktu s dobrovolníky, podporuje je a motivuje;
- účastní se odborných a vzdělávacích akcí, podílí se na evaluaci programu.

Za Dětské centrum:

Garant programu za zdravotnické zařízení – primářka DC

- schvaluje, monitoruje a podporuje průběh programu ve zdravotnickém zařízení;
- podílí se na vytváření podkladů pro nové projekty v rámci programu;
- spolupracuje při úvodním kurzu dobrovolníků;
- prezentuje program v rámci zdravotnických zařízení i mimo ně.

Koordinátor dětí – pediatr DC

- eviduje děti, které potřebují dobrovolníka;
- vytváří dvojice dětí a dobrovolníků a informuje o nich kontaktní osoby;
- účastní se supervizí.

Kontaktní osoby pro dobrovolníky – staniční sestry DC

- dohlíží na fungování programu na oddělení;
- informují koordinátora o dětech, které potřebují dobrovolníka;
- schvalují činnosti dobrovolníka na oddělení;
- v případě rychlých odchodů dětí z DC informují dobrovolníka nebo koordinátora dobrovolníků;
- poskytují zpětnou vazbu o činnosti dobrovolníků na oddělení.

Kontaktní osoba pro evidenci plánovaných odchodů dětí – asistentka primářky DC

- informuje koordinátora dobrovolníků o plánovaných odchodech dětí z DC.

Supervizor – psycholog DC

- vede skupinové a individuální supervize dobrovolníků;
- spolupracuje při úvodním kurzu dobrovolníků;
- spolupracuje při vytváření dvojic dětí a dobrovolníků při náboru nových dobrovolníků.

Psycholog realizující vstupní vyšetření zájemců o dobrovolnictví – psycholog DC

- provádí vstupní vyšetření zájemců o dobrovolnictví;
- spolupracuje s koordinátorem dětí a při vytváření dvojic při náboru nových dobrovolníků.

2. Výběr a příprava dobrovolníků

2.1 Výběr zájemců o dobrovolnictví

Přijímání nových dobrovolníků probíhá několikrát ročně v závislosti na aktuálním počtu dětí v DC, které potřebují dobrovolníka. Zájemců o tuto činnost je mnoho, hlásí se průběžně během celého roku koordinátorovi dobrovolníků, který je eviduje a poté oslovuje při nejbližším náboru. O existenci programu se zájemci dozvídají buď z referencí našich dobrovolníků, nebo z běžné prezentace (webové stránky, nástěnky, média, atd.). V případě našeho programu zatím postačuje tato „přirozená poptávka“, nejsme tedy nuceni organizovat cílené propagační akce.

2.2 Kritéria, která musí dobrovolník splňovat

Každý zájemce, který se chce programu účastnit, musí splňovat následující podmínky:

- minimální věk 18 let;
- čistý trestní rejstřík;

- dobrý zdravotní stav;
- nesmí být žadatelem o náhradní rodinnou péči;
- nesmí užívat žádné návykové léky a být evidován v AT poradně či psychiatrické ambulanci.

Výcvik dobrovolníků

2.3 Kroky k dobrovolnictví v Dětském centru

Každý zájemce o dobrovolnictví musí před zahájením dobrovolnické práce splnit následující podmínky:

1. absolvovat úvodní informativní schůzku s koordinátorem dobrovolníků;
2. absolvovat psychologické vyšetření, provedené psychologem Dětského centra;
3. dodat výpis z rejstříku trestů, potvrzení lékaře a tři pasové fotografie;
4. absolvovat jednodenní vstupní kurz dobrovolníků;
5. uzavřít smlouvu o dobrovolnické činnosti.

1. Úvodní informativní schůzka

Úvodní informativní schůzky organizuje koordinátor dobrovolníků, obvykle si zve skupinky pěti zájemců. Na tomto setkání koordinátor:

- poskytuje základní informace o programu a o vlastní dobrovolnické činnosti;
- zjišťuje motivaci a základní data zájemců (životopis, časové možnosti, zkušenosti s dětmi či s dobrovolnictvím atd.);
- na základě toho provádí registraci potenciálních dobrovolníků a potřebnou administraci (vyplnění registrační karty, viz Příloha 1, termíny psychologických pohovorů...);
- v případě pochybnosti o některém zájemci informuje psychologa.

2. Psychologické vyšetření

Psychologické vyšetření dobrovolníka realizuje psycholog Dětského centra. Jeho úkolem je blíže poznat osobnost dobrovolníka, rozpoznat rizikové motivy, případně vyloučit osoby s psychopatologickou strukturou osobnosti. Na základě psychologického vyšetření vyberou psycholog s koordinátorem vhodnou dvojici dítě-dobrovolník. Při výběru se zohledňují i preference dobrovolníka.

3. Výpis z rejstříku trestů, potvrzení lékaře, tři fotografie

Výpis z rejstříku trestů nesmí být starší než tři měsíce. Formulář na lékařské potvrzení obdrží dobrovolník na úvodní informativní schůzce (viz Příloha 2). Fotografie jsou použity do registrační karty, na vizitku dobrovolníka a na nástěnku na oddělení. Tyto dokumenty a fotografie odevzdá dobrovolník při podpisu smlouvy na vstupním kurzu.

4. Jednodenní vstupní kurz dobrovolníků

Úvodní kurz má dobrovolníky co nejlépe připravit na samotnou dobrovolnickou činnost. Je mu obvykle vyhrazen jeden celý víkendový den a účastní se ho skupina 15–20 dobrovolníků. Program kurzu (viz Příloha 3) se skládá z následujících osmi tematických bloků, které vedou zaměstnanci Dětského centra a členové o. s. Malíček:

- vzájemné seznámení dobrovolníků;
- historie a organizace DC a zdravotně-sociální problematika dětí z DC;
- dobrovolnictví obecně, práva a povinnosti dobrovolníka, organizace a fungování dobrovolnického programu v Dětském centru, náročné situace při dobrovolnické činnosti (Pravidla dobrovolníka viz Příloha 4);
- bezpečnostní pravidla při společné činnosti s dětmi a provozní řád oddělení;
- psychomotorický vývoj dětí do tří let, psychologická problematika dětí v DC;
- krátká návštěva jednotlivých oddělení a první seznámení s dětmi;
- podepsání smluv s dobrovolníky;
- zpětná vazba dobrovolníků v závěru kurzu.

5. Smlouva o dobrovolnické činnosti

Smlouva o dobrovolnické činnosti je uzavírána mezi neziskovou organizací a dobrovolníkem na dobu neurčitou. Obsahuje práva a povinnosti sdružení i dobrovolníka, dále závazek mlčenlivosti, kodex dobrovolníka, pravidla bezpečnosti práce a prohlášení dobrovolníka (viz Příloha 5). Dobrovolník podepisuje smlouvu v závěru úvodního kurzu.

3. Vlastní dobrovolnická činnost

3.1 Časová organizace návštěv

Návštěvy dětí probíhají pravidelně každý týden ve stejný den a čas, mezi 8. a 17. hodinou a v souladu s denním režimem dětí. Trvají minimálně jednu hodinu a uskutečňují se zejména ve všední dny, jsou však možné i o víkendech. Dobrovolník si před každou návštěvou dítěte telefonicky ověří přítomnost dítěte na oddělení a jeho aktuální zdravotní stav. Po dohodě se sestrou může návštěvu vynechat nebo změnit termín. Dobrovolník v tomto ohledu respektuje pokyny službu konající sestry či lékaře. Dále je nutné respektovat návštěvy rodičů či dalších příbuzných dítěte, které mají před návštěvou dobrovolníka vždy přednost.

Harmonogram návštěv s fotografiemi dobrovolníků a jmény dětí je vyvěšen na nástěnkách dobrovolnického programu na jednotlivých odděleních. Dodržování stejného dne a doby je důležité nejen z hlediska organizačního (aby na návštěvu nepřišlo několik dobrovolníků najednou), ale zejména s ohledem na potřeby dítěte. Dítě si na pravidelné návštěvy brzy zvykne a očekává je, i když ještě nezná hodiny ani dny v týdnu. Proto každá změna návštěvy či její úplné vynechání může být pro dítě stresující. Pravidelná docházka za dítětem je základem vytvoření pozitivního vztahu mezi dítětem a dobrovolníkem a také hlavním požadavkem tohoto programu. Samozřejmě se může stát, že dobrovolník některý týden ze závažného důvodu nemůže za dítětem v „jeho“ návštěvní den přijít. V tom případě se do-

poručuje nahradit návštěvu jiný den v týdnu. O letních prázdninách a v době dovolených se doporučuje dobrovolníkům, kteří navštěvují starší kojence a batolata, poslat dítěti alespoň pohled s obrázkem.

3.2 Průběh návštěv

Hlavní myšlenkou programu je umožnit dítěti individuální kontakt s dobrovolníkem. Jednotlivá setkání probíhají buď přímo na oddělení, nebo na zahradě v areálu Dětského centra. Nejlépe se nám osvědčil pobyt na zahradě Dětského centra, která je natolik rozlehlá, že zde mohou být jak jednotliví dobrovolníci s dětmi, tak skupinky dětí na vycházce, aniž by se navzájem rušili. I z hlediska množství podnětů pro dítě je zahrada vhodným řešením.

Po příchodu na oddělení a přivítání se s dítětem dobrovolník dítě oblékne, a pokud to počasí dovolí, jde s ním ven. Po návratu z procházky dobrovolník dítě převlékne, rozloučí se s ním, případně si s ním ještě chvíli pohraje a odchází. Při špatném počasí může dobrovolník trávit

čas s dítětem v hlavní budově DC, v místnosti vyhrazené pouze pro dobrovolníky s dětmi. Dominující činností je podnětná sociální interakce ze strany dobrovolníka, posilování rozvoje emocí a řeči dítěte, hra s hračkami, s přírodninami, na písku, práce s knihou, výtvarné činnosti, říkadla, dětské hříčky, zpěv a další činnosti podporující psychomotorický vývoj dítěte. Konkrétní činnosti vycházejí z metodických materiálů psychologa či speciálního pedagoga, které může dobrovolník rozvinout i prostřednictvím vlastní invence a tvořivosti a využít při tom své specifické nadání a schopnosti.

Pokud návštěva probíhá v odpoledních hodinách, mají někteří dobrovolníci zájem „své“ dítě nakrmit, vykoupat, případně i uspat. K tomu je však vždy nutné svolení zdravotní sestry, která má dítě na starost. Každé oddělení má právo určit si vlastní hranice kompetencí dobrovolníka nad rámec jeho běžné dobrovolnické činnosti.

Místnost pro dobrovolníky s dětmi

3.3 Vstup na oddělení

3.3.1 První kontakt dobrovolníka s personálem

Je důležité, aby si dobrovolník před svým prvním samostatným vstupem na oddělení uvědomil, že přichází do teritoria sehraňého společenství sester a dětí, kde panuje určitý režim a platí jistá pravidla. Zdravotní sestry a děti spolu tráví velkou část času, vzájemně se znají a jsou na sebe zvyklé. Toto prostředí dětem dočasně nahrazuje domov. Nový dobrovolník sem přichází jako někdo cizí zvenku, byť s dobrými úmysly. Pro obě strany je to tedy svým způsobem náročná situace.

Zdravotní sestry mohou mít obavy z nevhodného chování dobrovolníka, dobrovolník zase z přijetí na oddělení, z chování sester a z první reakce dítěte. Záleží na obou stranách, jak se toto první i další setkání vydaří. Pro zdárný průběh je doporučováno následující:

Ze strany dobrovolníka:

Dobrovolník by se měl při vstupu na oddělení chovat spíše jako na návštěvě, s respektem vůči zdejšími zvykům. Měl by respektovat sestry jako profesionály a akceptovat jejich pokyny. Všechny úkony kolem dítěte by si měl nechat vysvětlit, je lépe se raději dvakrát zeptat než věci udělat po svém a třeba špatně. Dobrovolník by neměl zasahovat do kompetencí personálu či kritizovat zvyky na oddělení. Pokud dobrovolník s něčím zásadně nesouhlasí

a cítí potřebu to sdělit, je lépe kontaktovat koordinátora, který mu poradí, jak dále postupovat, případně na koho se obrátit. V případě, že problém není akutní, se doporučuje ponechat si toto téma na supervizi. Co se týče chování dobrovolníků, samy sestry považují za problematické či přímo nevhodné především: nerespektování chodu oddělení, porušování rituálů dětí, přílišná direktivita, tendence řídit, poučovat, přílišná zvědavost, nespokojenost, nekomunikativnost, chladnost, nevstřícnost, přílišná suverénnost, netaktnost a přílišná fixace na dítě.

První kontakt dobrovolnice (vlevo) s dítětem a zdravotní sestrou

Ze strany zdravotních sester:

Zdravotní sestry by měly přistupovat k dobrovolníkovi jako k člověku, který přichází s dobrou vůlí a chutí pomoci, nikoli jako k osobě, která přišla kontrolovat a „nahlížet pod pokličku“. Dobrovolník přichází do skupiny lidí, kteří se vzájemně znají, proto se může cítit nejistě. Uvítá, když mu sestra vše potřebné vysvětlí, a ocení, když se na oddělení cítí vítán a přijímán. Vztah sester a dobrovolníků se utváří hlavně na základě jejich komunikace. Pokud ta bude dobře fungovat, bude pravděpodobně dobře fungovat i jejich spolupráce.

3.3.2 První setkání dobrovolníka s dítětem

První setkání dobrovolníka s dítětem probíhá buď již na úvodním kurzu dobrovolníků nebo, v případě nepřítomnosti dítěte, až při první individuální návštěvě dobrovolníka. I v případě, že dobrovolník má možnost „své“ dítě poznat již na úvodním školení, jde vždy pouze o pár minut, navíc v přítomnosti mnoha dalších lidí (ostatních dobrovolníků, sester atd.). Proto lze za skutečný první kontakt s dítětem považovat až první samostatnou návštěvu dobrovolníka.

První setkání dobrovolnice
s dítětem

Dobrovolníci mají nejčastěji obavy právě z první reakce dítěte. Ta závisí na věku dítěte, ale především na jeho osobnostním založení, anamnéze, jeho aktuální náladě a mnoha dalších faktorech. Je tedy vhodné dobrovolníky předem připravit na možné reakce, které mohou u dětí nastat:

- **Reakce neutrální** – dítě je vůči dobrovolníkovi lhostejné, bez většího zájmu o kontakt, zároveň však neprotestuje, má-li jít s dobrovolníkem poprvé samo ven.
- **Reakce pozitivní** – dítě je vůči nové osobě vstřícné, komunikativní, usměvavé, nebojácné, projevuje zájem o kontakt.
- **Reakce nadmíru pozitivní** – dítě dobrovolníka okamžitě chytá za ruku, chce se tulit, chovat, chová se naprosto bezprostředně a bez zábran, velmi touží po tělesném kontaktu.
- **Reakce mírně negativní** – dítě se tváří nedůvěřivě, stydí se, drží se za ruku sestry, odvrací se.
- **Reakce extrémně negativní** – pláč, protest, dítě odmítá kontakt s dobrovolníkem.

Při první návštěvě dobrovolníkům doporučujeme, aby s dítětem zůstali v herně spolu s ostatními dětmi a postupně se vzájemně seznamovali. Pokud je první kontakt náročnější, je dobré požádat o pomoc či radu některou ze zdravotních sester. U dětí s extrémně negativními reakcemi je vhodné, když dobrovolník zaměří svou pozornost na ostatní děti v herně a vyčká, až „jeho“ dítě projeví zvědavost a zájem. U sourozenců, kteří jsou na sebe hodně fixovaní, je potřeba, aby dobrovolníci, kteří je mají na starosti, chodili zpočátku na návštěvy společně. Až teprve postupem času je možné zkusit vzít na vycházku každé dítě zvlášť. Záleží samozřejmě na doporučení staniční sestry a psychologa.

Dobrovolníci uvádějí nejčastěji zkušenost s reakcemi pozitivními, občasné zkušenosti mají s reakcemi mírně negativními a neutrálními a pouze ojediněle se vyskytly reakce extrémně negativní, či naopak „nadmíru“ pozitivní.

3.4 Vztah dítěte a dobrovolníka

Na základě naší osmileté zkušenosti s dobrovolnictvím v Dětském centru se ukazuje, že při dostatečně pravidelném a dlouhodobém kontaktu se mezi dobrovolníkem a dítětem vytváří vztah s různou hloubkou citové vazby, která je závislá jednak na individuálních osobnostních vlastnostech dítěte i dobrovolnice, jednak na délce vzájemného vztahu. Tento vztah je patrnější u starších dětí, tedy u dětí batolecího věku než u kojenců. Děti se na dobrovolníka těší, radostně ho vítají a jsou v jeho přítomnosti veselé. Hloubka vztahu se pak odvíjí od frekvence návštěv a jeho trvání. V zásadě ale platí, že čím déle dobrovolník za dítětem pravidelně do-

Na hřišti v areálu DC

chází, tím hlubší je jejich vztah. U dětí novorozeneckého a kojeneckého věku nejsou známky existence vztahu tak zřetelné, neboť jejich vývojové stádium neumožňuje dobře čitelnou zpětnou vazbu. Mnoho odborníků se však shoduje na tom, že právě v takto raném stádiu vývoje se u dítěte utvářejí základy sociálního vztahu a citových vazeb k blízkým lidem, kteří uspokojují jeho základní potřeby.

Role dobrovolníka se značně liší od role zdravotních sester pečujících o děti na oddělení. Dobrovolník je pro dítě i při pravidelnosti návštěv vzácností, setkání s ním je založeno na individuálním kontaktu, a dítě si tak může vychutnat pocit, že má někoho jen pro sebe. Zároveň role dobrovolníka není spojena s povinnostmi, které musí běžně zvládnout sestra na

oddělení, což mu umožňuje trávit s dítětem čas podle přání dítěte. Tato role se podobá spíše roli babičky, tety či strýce v běžné rodině, je více hyperprotektivní a rozmazlující.

3.5 Deníčky dětí

Vhodným doplněním hlavní činnosti dobrovolníka je zapisování pokroků dítěte a významných událostí v jeho životě do deníčku dítěte. Do deníčku je možno psát, kreslit, lepit, vkládat výtvary dítěte atd., jeho formu a obsah určuje sám dobrovolník (viz Příloha 6). Touto činností se dobrovolník významně podílí na zachycení historie života dítěte, podpoře a rozvoje jeho identity. Při odchodu dítěte bývá jeho deníček předán do rodiny, kam dítě odchází, v případě

nezájmu je uložen do spisu dítěte, který zůstává v Dětském centru. Děti z Dětského centra se v dospělosti při pátrání po svých kořenech často vracejí právě na toto místo a žádají všechny informace, které jsou o jejich životě známy.

Pokud dítě pokračuje do dalšího ústavního zařízení, deníček je vložen do dokumentace, kterou si s sebou odnáší.

3.6 Dárčky pro děti

Dobrovolníci se často ptají, zda mohou „svému“ dítěti přinést nějaký dárek. Možné to samozřejmě je. Pokud si dobrovolník přeje, aby hračka byla uchována jen pro jeho dítě (například plyšák do postýlky), je dobré opatřit ji nášivkou se jménem dítěte a domluvit se se staniční sestrou. Je však nutné vždy zvažovat množství těchto dárků a objektivní možnost pečujících sester všechny tyto hračky pro dítě uhlídat. Dobrovolník by měl vždy počítat i s možností, že se hračku uhlídat nepodaří. Některým dobrovolníkům se osvědčilo nosit na návštěvy pravidelně několik stejných hraček, se kterými si vždy s dětmi hrají. Dítě to vnímá jako určitý rituál, a „své“ hračky si tak schovává u dobrovolníka. Při odchodu dítěte z DC mu dobrovolník tyto hračky předá.

Také dárčky v podobě sladkostí jsou v rozumné míře možné, avšak je třeba brát ohled na denní režim dítěte (oběd, večeře atd.) a samozřejmě na jeho věk.

Dobrovolníci rovněž rádi slaví s dětmi narozeniny, někteří dokonce například upečou dort. Taková aktivita je určitě vítána. Vždy je však nutná domluva se sestrami na oddělení, kde se oslavy narozenin obvykle také pořádají.

3.7 Návštěvní listy

Každý dobrovolník vyplňuje po návštěvě dítěte stručnou reflexi o průběhu návštěvy do návštěvních listů (viz Příloha 7). Uvádí v ní následující údaje: datum a hodinu návštěvy, reakci dítěte při příchodu dobrovolníka, reakci dítěte při odchodu dobrovolníka, průběh návštěvy, dojem dobrovolníka z návštěvy. Cílem těchto záznamů je monitorování vývoje vztahu s dítětem. Dobrovolník si originál těchto listů nechává a jeho kopii odevzdává koordinátorovi, obvykle na supervizi.

3.8 Supervize

Pro dobrovolníky se několikrát ročně koná skupinová supervize. Obvykle se jí účastní skupina 15–20 dobrovolníků. Supervizi vede psycholog Dětského centra za účasti koordinátora dětí a koordinátora dobrovolníků. Jejím cílem je:

- podpora a vedení, zejména v počátcích dobrovolnické činnosti;
- řešení problémů vzniklých během dobrovolnické činnosti;
- vzájemné sdílení a předávání zkušeností;
- zpětná vazba o fungování programu, případně náměty na jeho zlepšení;
- ocenění činnosti dobrovolníků;
- průběžné vzdělávání dobrovolníků v oblasti dětské vývojové psychologie.

Supervize

V případě potřeby mají dobrovolníci možnost využít individuální supervize s psychologem a konzultace s pediatrem či koordinátorem dobrovolníků.

3.9 Rozloučení dobrovolníka s dítětem

Děti v Dětském centru zůstávají různě dlouhou dobu, podle toho, jak rychle se vyřeší jejich situace. Některé děti zůstávají pouze několik dní, jiné mohou být v centru i několik let. Dobrovolník tak může během svého působení v programu navštěvovat pouze jedno dítě nebo jich vystřídat několik. V každém případě kontakt dobrovolníka s dítětem má omezenou dobu trvání a dříve či později přijde chvíle rozloučení, která je náročná pro obě strany. Pocit smutku, který se při loučení objevuje, je důkazem, že vztah byl opravdový a hluboký. Z tohoto důvodu je důležité, zda a jakým způsobem loučení s dítětem proběhne. Pokud není k rozloučení příležitost, může vzniknout pocit něčeho neukončeného a smutek může přetrvávat o to déle. Rituál rozloučení však není důležitý pouze z hlediska emočního, ale také z hlediska výchovného. Loučení dobrovolníka s dítětem by v každém případě mělo probíhat radostně a pozitivně. Lze například říci: „Půjdeš k mamince a tatínkovi, kde se ti bude líbit,“ nebo „Půjdeš do jiného domečku, kde budeš mít hodně kamarádů,“ atd. Je však vždy nutné, aby se dobrovolník ujistil, že dítě již od odchodu do rodiny ví. Dobrovolník by rozhodně neměl být první, kdo tuto informaci dítěti sdělí.

Přestože jsou dobrovolníci na ukončení vztahu připravováni již na úvodním školení, ukazuje se, že je pro ně loučení mnohdy náročnější, než si původně představovali. Převládají u nich

dvě emoce – na jedné straně velká radost, že dítě konečně bude žít v běžné rodině, na druhé straně stesk a lítost, že se s dítětem pravděpodobně již nesetkají.

Rodina, do které dítě odchází, je vždy informována o tom, že za dítětem během jeho pobytu v DC docházel dobrovolník. Pokud dobrovolník souhlasí, je rodině také předáno spojení na něj. Někteří rodiče mají o setkání s dobrovolníkem zájem a zůstávají i nadále v kontaktu. Dobrovolníci tak mají zprávy o dalším vývoji dítěte. Důležité je, aby rodič i dobrovolník s další formou kontaktu souhlasili a nebyl ani jednou stranou zneužíván. Aby se z dobrovolníka například nestal nechtěně „babysitter“ nebo aby dobrovolník rodinu nekontaktoval více, než je jí příjemné. Obě strany mají právo kontakt kdykoli ukončit.

Loučení dobrovolnice s dítětem

Situace je ještě náročnější v případech, kdy dítě pokračuje do dalšího ústavního zařízení, což se však stává zřídka. Někteří dobrovolníci jsou ochotni dítě navštěvovat i v dalším ústavu, pokud to vzdálenost a vedení zařízení dovolí. V každém případě jsou dobrovolníci rádi za informaci, jak se dítěti v novém zařízení daří. A právě zpráva o dobré adaptaci dítěte v novém prostředí a pocit, že dítě se dostalo do dobrých rukou, může dobrovolníkovi velice pomoci při zpracovávání emocí souvisejících s rozloučením s dítětem.

Někdy se však stane, že dítě opustí Dětské centrum doslova z hodiny na hodinu. Dobrovolník tak nestihne být o odchodu dítěte informován a dozví se o něm až zpětně. V zájmu eliminace těchto situací jsou dobrovolníci informováni vždy, když je dítě právně uvolněno pro náhradní

rodinnou péčí. Od této chvíle může dítě DC kdykoli opustit. Dobrovolník, který je o této skutečnosti informován, má možnost rozloučit se s dítětem předem a postupně sebe i dítě na odloučení připravit. Dobrovolník se však vždy musí zeptat, zda dítě o svém odchodu již ví, aby nebyl první, kdo mu o něm řekne.

V každém případě by měl být dobrovolník schopný zvládnout i situaci, kdy k rozloučení z nějakého důvodu nemohlo dojít. V tomto případě je možné využít individuální či skupinové supervize.

Po odchodu dítěte dobrovolníci buď hned začnou docházet za dalším dítětem, nebo žádají přestávku v činnosti. Přestávka může pomoci hlavně v případech, kdy dobrovolník doprovázel své dítě několik let a vznikla mezi nimi hluboká citová vazba. I tady však záleží na osobnosti dobrovolníka. Někdo naopak lépe zvládne rozloučení, když hned pokračuje v docházení za dalším dítětem. V tomto případě je vhodná volba dítěte opačného pohlaví, než bylo to předchozí, aby dobrovolník neměl tendenci srovnávat.

4. Specifické situace, které mohou při dobrovolnické činnosti nastat

Na základě našich zkušeností uvádíme některé náročnější situace, které se mohou při dobrovolnické činnosti vyskytnout, a to jak v kontaktu s dítětem, tak ve vztahu k personálu.

4.1 V kontaktu dobrovolníka s dítětem

Dítě na dobrovolníka reaguje negativně

Dítě obvykle potřebuje určitý čas, aby si na dobrovolníka zvyklo. Některé děti jsou vstřícné hned, jiné potřebují i několik návštěv, než si zvyknou, a mohou na dobrovolníka zpočátku reagovat negativně. U dobrovolníka se pak často objevují obavy typu: „Neubližuji mu spíš svojí přítomností? Jsem mu milý, příjemný? Nedělám něco špatně?“ V této chvíli je nejdůležitější vytrvat. Doporučujeme, aby dobrovolník byl zpočátku se „svým“ dítětem v přítomnosti ostatních dětí, a dal mu tak prostor, aby si k němu samo našlo cestu. Také může požádat sestry o radu, jaký postup navrhuji, protože ony znají obvyklé reakce dítěte nejlépe. Pokud se ani po několika návštěvách reakce dítěte na dobrovolníka nezlepšují, doporučujeme, aby dobrovolník kontaktoval koordinátora a následně psychologa. Někdy se stává, že dobrovolník si s dítětem zkrátka „nesedne“. Psycholog pak celou situaci zváží a ve spolupráci s koordinátorem dětí případně přidělí dobrovolníkovi jiné dítě, pokud se to ukáže jako vhodné. Naopak dítěti je vybrán jiný dobrovolník. Pokud ani ten u dítěte po několika návštěvách neuspěje, dalšího dobrovolníka mu zatím nevybíráme. Některé děti jsou hodně úzkostné a dobrovolníka zkrátka nepřijmou. Tyto případy jsou spíše výjimečné, ale je třeba s nimi také počítat.

Pláč dítěte při odchodu dobrovolníka

Někdy se stává, že dítě začne při odchodu dobrovolníka plakat. Dobrovolníci uvádějí tuto situaci jako velmi stresující a ptají se, jestli mají zůstat do té doby, než se dítě uklidní, nebo se rychle rozloučit a odejít, či se loučení vyhnout úplně a odejít nepozorovaně. Ukazuje se, že v těchto chvílích hraje velkou roli přítomnost sestry, která o dítě pečuje. Citlivým přístupem může důležitý, ale někdy také náročný rituál loučení dítěti usnadnit. Obecně není dobré akt loučení příliš protahovat. Dobrovolník by se měl rozloučit přátelsky, laskavě a dostatečně rychle bez nadměrných emocionálních projevů a ujistit dítě, že zase brzy přijde.

Odtazitost dítěte po delší pauze

Jde o situace, kdy dobrovolník docházení za dítětem na nějaký čas přeruší, třeba z důvodu dlouhodobé nemoci či několikátýdenní dovolené. Po jeho návratu se k němu dítě chová odtazitě, odmítá s ním jít ven, nekomunikuje s ním, jako by se na něj za nepřítomnost zlobilo. V těchto případech se osvědčilo, aby dobrovolníci na dítě nijak nenaléhali, při svých návštěvách zůstali se všemi dětmi a vztah se „svým“ dítětem obnovovali postupně. Po několika návštěvách se komunikace mezi dítětem a dobrovolníkem opět upraví. Někdy se lze s podobnými reakcemi dítěte setkat i po příjezdu z dvoutýdenní „školky v přírodě“, kam děti jezdí s Dětským centrem.

Vzdorovitost dítěte před „svědky“

Dobrovolník se také může ocitnout v situaci, kdy se dítě v přítomnosti jiné osoby, nejčastěji zdravotní sestry, začne vztekat, lehat si na zem a křičet. Přestože jsou takovéto reakce u dětí v období vzdoru běžné, dobrovolník je někdy vnímá jako své selhání. V takovém případě je nejlepší, když nevěnuje vztekání velkou pozornost a raději se snaží u dítěte vzbudit zájem a zvědavost provozováním jiné činnosti a zaměřit jeho pozornost jiným směrem.

Rozladění dítěte po návštěvě doma

U některých dětí lze pozorovat po několikadenní návštěvě doma, někdy i po návštěvě rodičů v DC, velký neklid, celkovou rozladěnost až plačtivost. Dobrovolníci pak vnímají kontakt s dítětem jako náročnější a zároveň se u nich objevují pocity lítosti nad situací těchto dětí. Dobrovolníci by se neměli dítěte na situaci doma vyptávat, spíše je pouze vyslechnout. Rozhodně by nikdy neměli zhoršovat obraz rodiče v očích dítěte. Pokud se dítě zajímá o to, proč nemůže být doma, je dobré uvádět objektivní důvody, například že maminka je nemocná a podobně. Doporučuje se klidný a tolerantní přístup, snažit se dítě zabavit, navodit u něho pocit bezpečí a motivovat je ke hře.

Omezené trvání vztahu s dítětem

Je vždy základním faktorem a také velmi náročným prvkem dobrovolnictví v DC. Jde většinou o vztah, který není a nebude trvalý, i když si dovedeme představit optimální variantu, kdy i po odchodu zejména staršího, tří- až pětiletého dítěte z DC do adopce či pěstounské rodiny

se rodiče zajímají o minulost dítěte a chtějí umožnit pokračování jeho důležitého citového vztahu s dobrovolníkem. Tento model se skutečně již několikrát vyskytl a vztah dobrovolníka s dítětem tak pokračuje v podobě občasného společného setkávání či korespondence. Není to však rozhodně pravidlo, ve většině případů vztah končí s odchodem dítěte z DC. V některých případech zase dobrovolnice pokračují v návštěvách dítěte i po jeho přeložení do dalšího zařízení. Aby dítěti pomohly, zachovávají vztah i v novém prostředí.

Společné chvíle na zahradě DC

4.2 V kontaktu dobrovolníka s personálem

Dobrovolník se na oddělení necítí přijímán

Může jít o situace, kdy je dobrovolník nadměrně citlivý na některá upozornění zdravotních sester a jeho pocit nepřijetí ze strany personálu je spíše subjektivní. S touto situací se dá dobře pracovat. Většinou postačí vysvětlení a podpora ze strany psychologa či koordinátora dobrovolníků.

Mohou se však vyskytnout i případy, kdy je pocit nepřijetí oprávněný a dobrovolník si skutečně u personálu na oddělení z různých důvodů nezískal sympatie. Z naší osmileté zkušenosti je zřejmé, že každé oddělení má svou specifickou atmosféru a přicházející dobrovolník ji může některou svou výraznou povahovou vlastností narušovat. Přitom na jiném oddělení bude stejný dobrovolník oblíben, neboť svojí osobností bude sestrám mnohem bližší. V zájmu zachování harmonie pak dobrovolník po dohodě přechází na jiné oddělení.

Dobrovolník nesouhlasí s pokynem zdravotní sestry

Někdy se stává, že dobrovolník nesouhlasí s některým pokynem zdravotní sestry. Přestože může jít o situaci emočně vypjatou, doporučujeme neřešit ji na místě, ale probrat ji s ko-

ordinátorem dobrovolníků nebo si nechat toto téma na supervizi. Dobrovolník se tak učí zachovávat si emoční odstup od situací, za které není přímo odpovědný.

Dobrovolník má hezký vztah s dítětem, ale k personálu se chová nevhodně

Tento případ nastává ojediněle, ale přesto bychom se o něm rádi zmínili. Týká se zejména dobrovolníků dominantní povahy, s pocitem nepostradatelnosti, tendencí radit a vše komentovat. „Svému“ dítěti se obvykle velmi věnují, personál si však stěžuje na jejich suverénnost, netaktnost, přílišnou zvědavost a na nadměrné zasahování do vlastních kompetencí. Tuto situaci je nutno individuálně probrat jak se zdravotními sestrami, tak s dobrovolníkem a snažit se o nalezení řešení v zájmu dítěte.

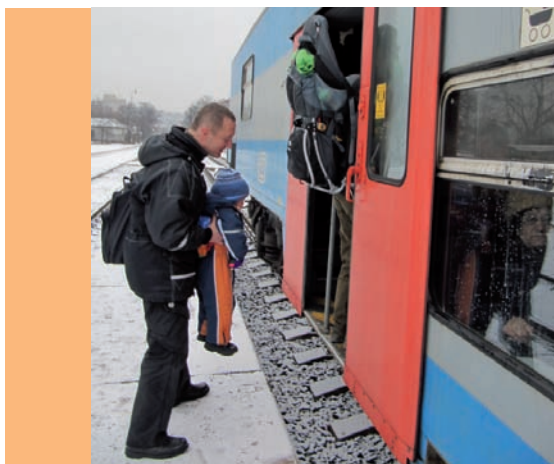
Dobrovolník nerespektuje pravidla oddělení a pokyny zdravotních sester

V tomto případě je s dobrovolníkem ukončena smlouva o dobrovolnické činnosti z důvodu nerespektování základních pravidel programu.

5. Doplnkové projekty v rámci dobrovolnického programu

5.1 Projekt „Za bránu“

Novinkou našeho programu je možnost vycházek dobrovolníků s dětmi i mimo areál Dětského centra. Tato potřeba přirozeně vyplynula v průběhu programu. Vzhledem k velké

Vlakem na Zbraslav do lesní Zoo

zodpovědnosti, která z tohoto rozšíření programu vyplývá, je nutno respektovat následující pravidla:

- vycházek se účastní děti starší jednoho roku;
- biologičtí rodiče musí dát k vycházkám souhlas;
- dobrovolník musí být v programu aktivně zapojen alespoň rok;
- dobrovolník musí absolvovat dvouhodinový přípravný kurz na vycházky, jehož součástí je i základní školení první pomoci;
- dobrovolník musí podepsat formulář obsahující Pravidla vycházky, propustku pro dítě a harmonogram vycházek (viz Příloha 8);
- každou vycházku musí předem schválit pediatr a podepsat k tomu určený formulář.

5.2 Projekt „Spolu do světa“

Dalším projektem v rámci našeho dobrovolnického programu jsou společné výlety dětí, dobrovolníků a zdravotních sester do Prahy a blízkého okolí. Pokud je cíl výletu vzdálenější,

Návrat z výletu

Výlet na zámek Ctěnice

Vánoční procházka Prahou

Výlet do Zookoutku Radonice

využíváme objednaný autobus, jinak jezdíme městskou hromadnou dopravou. Podmínkou těchto výletů je, že se ho účastní skupinky složené vždy z jedné zdravotní sestry a pěti dobrovolníků. Každý dobrovolník může doprovázet pouze jedno dítě, zdravotní sestra může mít děti dvě. K těmto výletům není nutný souhlas biologických rodičů.

5.3 Vzdělávání dobrovolníků

V posledním roce jsme začali také organizovat vzdělávací kurzy pro dobrovolníky. Rádi bychom jim nabídli obohacení v těch oblastech, které by ji mohly být užitečné při práci s dětmi. Zatím jsme uspořádali seminář baby masáží, o který byl velký zájem. Chtěli bychom pokračovat i dalšími tématy, například z oblasti dětské vývojové psychologie a podobně.

6. Dobrovolnický program v DC z pohledu psychologa

V DC se poskytuje všestranná péče dětem od narození až do šesti, výjimečně a na přechodnou dobu i do dvanácti let (například když jde o sourozenecké skupiny). Základní koncepce péče je založena na tom, aby se prostředí v DC co nejvíce podobalo prostředí domova a aby se chování pečujících osob – sester – v rámci možností co nejvíce blížilo chování pečujících osob v rodině. Děti jsou ve věkově smíšených skupinkách, tzv. rodinkách, a starají se o ně čtyři stále stejné sestry. Využívají při tom nejenom svou profesionální odbornost a zkušenost, ale hlavně kvality své osobnosti, citlivý, přívětivý individuální přístup k jednotlivým dětem i k celé skupince. Především však sestry všem dětem dávají lásku. Sestra je tu pro všechny děti v „rodince“, má je ráda všechny, děti se o její lásku dělí s ostatními „sourozenci“ v „rodince“. Profesionalita a kvalita práce sester v systému „rodinek“ vyžaduje značné osobní i citové nasazení a schopnost přijímat s láskou každé dítě takové, jaké je. Profese sestra v DC je současně zaměstnáním i posláním.

Do tohoto systému péče výborně zapadá dobrovolnický program. Doplnuje totiž to, co dítě také velice potřebuje – individuální citovou vazbu, zkušenost, že láska jednoho dospělého může patřit výlučně jedinému dítěti. Vytváří se vzájemná jedinečná sociální a citová vazba. Základní rozdíl mezi sestrou a dobrovolnicí spočívá v tom, že sestra je profesionál, který v zaměstnání pečuje o skupinu dětí od rána do večera a je s dítětem v příjemných, ale i nepříjemných situacích. Děti vnímají, že sestra svou lásku dává a rozděluje všem dětem ve skupině, cítí, že sestra nepatří jen jim, ale že patří i ostatním „sourozencům“ v „rodince“.

Zdravotní sestra s dětmi na oddělení

Oproti tomu dobrovolnice je po celou dobu pobytu dítěte v DC „tetou“ stále stejného jednoho dítěte, kterému věnuje svůj volný čas. Odchází, ale zase se pravidelně vrací. O její lásku se dítě s dalším dítětem nedělí, čímž získává cennou zkušenost individuální citové vazby. Dobrovolnický program velice vhodně doplňuje systém péče DC v „rodinkách“, a navíc prostředí, ve kterém dítě vyrůstá, ještě více přibližuje rodinnému prostředí. Dobrovolnický program v DC probíhá úspěšně zejména díky výběru osobnostně velice kvalitních dobrovolnic i díky velmi dobré spolupráci sester, lékařek i psychologek z DC s dobrovolnicemi a se členkami o. s. Malíček.

Dobrovolnický program je také významnou součástí aktivit, které úspěšně působí jako prevence citové deprivace dětí. O kvalitě práce dobrovolnic s dětmi svědčí především to, že děti lépe psychicky prospívají, lépe se všestranně rozvíjejí, a to nejenom v oblasti kognitivní a motorické, ale hlavně v oblasti sociálních vztahů, rozvoje a diferenciacie emocí a rozvoje vůle. S lepším rozvojem emocí pak souvisí i lepší rozvoj řeči a sociálních dovedností. Při déletrvajícím, několikaletém vztahu dobrovolnice a dítěte se po vytvoření stabilních hlubších citových vazeb postupně projevuje i větší citová stabilita dětí. Mizí neklid, děti jsou šťastnější.

Každá dobrovolnice dává „svému“ dítěti tři veliké dary, nejcennější poklad, který dítě může dostat. Je to volný čas dobrovolnice – kus jejího vlastního života –, její lidské kvality, a především její bezpodmínečná láska k dítěti. Každé dítě má sice na lásku právo (viz Deklarace práv dítěte), ale ne každé dítě tuto výlučnou a bezpodmínečnou lásku ke své osobě opravdu dostává. Díky koncepci péče o děti v „rodinkách“ DC a díky dobrovolnickému programu (hlavně díky konkrétním osobnostem z o. s. Malíček a osobnostem všech dobrovolnic) děti

v DC tuto bezpodmínečnou a jedinečnou lásku dostávají, a to nejen od sester, ale ve specifické podobě i od „tety“ – dobrovolnice. A děti to citlivě vnímají.

Na začátku, při prvních setkáních, dává dobrovolnice dítěti svou lásku najevo nejprve opatrně, jemně, postupně vřeleji. Při navazování vztahu s dítětem dobrovolnicím velice pomáhají sestry z „rodinek“, především informacemi o dítěti. Komunikace s dítětem probíhá neverbálně – pohledem, úsměvem, pohazením, intonací hlasu – i verbálně, slovy. Slovo lásky není nikdy dost, děti potřebují opakovaně a často slyšet, že právě je má „teta“ ráda. Pravidelně se opakující chvíle, v nichž se dobrovolnice dítěti citlivě věnuje, u dítěte posilují pocit a prožitek bezpečí pramenící z postupně se vytvářejícího trvalého citového vztahu k dospělé osobě, která se věnuje výlučně jen jemu. Tím u dítěte roste i pocit vlastní hodnoty.

Velice cenné pro rozvoj individuálních rysů osobnosti dítěte a jeho volných vlastností i pro vývoj jeho ega je kvalita komunikace dobrovolnice s dítětem; dobrovolnice s dítětem komunikují s velikým emočním nasazením a silným citovým nábojem. Cenná je i kreativita dobrovolnic, pokud jde o spektrum činností, které s dítětem provádějí. Cenné jsou zejména ty chvíle, kdy dobrovolnice dává dítěti najevo, že jí záleží i na jeho názoru, přání a rozhodnutí, ponechává na něm výběr vhodných činností a pak jejich průběh podřizuje tempu i schopnostem, zájmům a dovednostem dítěte. U dítěte je třeba respektovat individuální rysy jeho osobnosti i temperamentu.

Vztah, který se mezi dobrovolnicí a dítětem vyvíjí, je zcela jedinečný, a to jak pro dítě, tak pro dobrovolnici. Pro dítě má kromě celkově pozitivního efektu na vývoj i jedinečnou existenciální hodnotu: jeho život je bohatší o cenné, lidsky bohaté prožitky a zkušenosti. Rovněž každá dobrovolnice, která je v programu zapojena, svůj život velice obohacuje nejen o radost z dítěte, jeho pokroků a projevované lásky, ale i o významný existenciální rozměr. Dobrovolnou láskyplnou péčí o dítě získává život každé dobrovolnice hlubší, nezníčitelné hodnoty. A vstupování dětí do světa je díky dobrovolnicím obohaceno o mnohé nové, jedinečné zkušenosti a prožitky, které jsou pozitivní a prosycené láskou.

PhDr. Eva Šulcová

7. Dobrovolnický program z pohledu dobrovolníků

O dobrovolnictví si myslím, že to byl skvělý nápad, a pro mne osobně je to něco, co má obrovský smysl. Také se domnívám, že i přes počáteční nedůvěru personálu v DC jsme si získali jejich náklonnost, a myslím si, že jim mnohokrát alespoň malinko pomůžeme a odlehčíme od práce, které mají opravdu moc. Ale co je nejdůležitější, největší význam to má pro

děti, kterým se snažíme věnovat. Snažíme se dětem dát co nejvíce citu a něhy v nepříliš vydařeném začátku jejich života. Chceme a snažíme se děti něco naučit, dát jim něco pozitivního a naučného do života, něco ze sebe. Když o tom mluvím s někým, kdo o dobrovolnictví slyší poprvé, většina lidí zareaguje větou: „tak to bych nemohl(a), mě by těch dětí bylo líto“. Ze začátku jsem si připadala někdy až nepříjemně, jako by mi dávali pocit, že jsem bezcitná, když to dokážu, ale je to pouze jejich alibismus a zavírání očí před tímto problémem. Není to vždycky jednoduché, asi pro nikoho z nás, kdo se účastní, ale je rozhodně lepší, když cítíme bolest my, než ti malí drobečkové, protože my se přirozeně a samozřejmě umíme mnohem lépe vyrovnat s bolestí než oni. Navíc to má pro děti velký význam, protože děťátko má ale spouť pár hodin v týdnu někoho, kdo se věnuje jen a jen jemu.

dobrovolnice Jana

V první řadě musím podotknout, že se mi splnil dlouholetý sen pracovat jako dobrovolnice s miminky v KÚ (DC), s opuštěnými dětmi. Na Slovensku tato možnost není a poté, co jsem se v roce 2003 přestěhovala do Prahy, jsem dlouho hledala takovéto práce, aniž bych věděla, jestli vůbec existuje. Ke své velké radosti jsem takovou práci nakonec našla a s potěšením se do ní vrhla.

Přidávám několik postřehů, které možná pomůžou dobrovolníkům, sestřičkám na oddělení anebo komukoli jinému, kdo se o tuto problematiku zajímá.

Na prvním školení předtím, než jsme vůbec začali pracovat, jsme byli upozorněni, abychom se na dětičky citově nevážali, protože každé je individualita a každé je v jiné „rodinné situ-

Výlet do Toulcova dvora

aci“, některé v DC pobývá jen dočasně, jiné déle atd. Tady bych chtěla podotknout, že se málokdy podaří udržet city na uzdě. Rozum říká něco jiného než srdce. U prvního děvčátka, Julinky, se kterou jsem byla od jejích pěti týdnů do roka, mi málem prasklo srdce, když mi oznámili, že jde do rodiny. Naštěstí to mělo velmi šťastný konec, protože dodnes udržujeme styky, ba co víc, bydlí tři kilometry od naší vesnice... Každopádně jsem se díky zkušenosti s Julinkou naučila brát život dětí takový, jaký je, dát jim při vzájemném setkání maximum toho, co je v mých silách, a city ponechávat trochu vzadu.

Po Julince jsem měla další děvčátko, Ivetku, která se rychle vrátila do své biologické rodiny, po ní Davidka, kterého si brzy adoptovala rodina, s níž jsem taktéž v kontaktu.

Snad nejvíc mě zasáhl nynější malý kamarád Péťa, který se narodil s Downovým syndromem a je to snad nejmilejší dítě na této planetě. Tolik v krátkosti o mých malých kamarádech.

Práci na oddělení A si nedokážu vynachválit. Velmi přátelské sestřičky, úplně perfektní prostředí... na tomto oddělení bych chtěla zůstat i nadále. I proto, že už je to letos třetí rok, co pro dětičky děláme Mikuláše. ☺

Jde ale o naše malé kámoše. Všechny moje děti byly velmi milé, kamarádské. Každé z nich však bylo velkou individualitou. S Julinkou jsem strávila rok, vlastně od jejího narození, viděla jsem, jak roste, jak se učí vnímat svět okolo sebe, a o svých prvních narozeninách šla do rodiny. Ivetka byla malinko starší, trochu plačtivá, ale velmi milá malá slečna. Davídek, temperamentní chlapeček, který byl pro každou vylomeninu, měl velmi rád procházky, houpačku a něco dobrého na zub. ☺

Malý Péťa je sluníčko, je to miláček, a navzdory svému handicapu dokáže vnímat pocit jistoty, bezpečí. Je velmi vnímavý, dokáže prosedět na houpačce celé dvě hodiny a jednoduše pozorovat svět okolo sebe, největší radost mu ale dělá pohled na jedoucí auta a autobusy. Když byla v DC velká brigáda a mladí lidé, kteří pak proměnili DC v pohádkový svět, přijeli autobusem, nemohla jsem Péťu z autobusu dostat dobrou půlhodinku. Prostě tam vlezl, sedl si na sedadlo a potichu sledoval okolí. Je to dítě, na které se určitě nedá nikdy zapomenout.

O dobrovolnické práci můžu podotknout, že klobouk dolů před Markétou a Reginou, které přišly na tenhle nápad a zrealizovaly ho. Myslím, že i když to děti nevnímají jako velkou změnu, dává jim to hodně. Velké pozitivum vidím v tom, že děti mají možnost setkávat se i s jinými lidmi, než jsou sestřičky na oddělení, a vlastně zjistit, že jiní lidé vůbec existují (myslím to v pozitivním slova smyslu). Sestřičky jsou vytížené na 150 %, což při svých návštěvách sama pozoruju, a dobrovolník může dát dítěti aspoň o něco víc lásky a fyzického kontaktu. A úplně perfektní je program Za bránu. U některých dětí bohužel není možný, ale snad se časem najde nějaké řešení, které by umožnilo všem dětem vidět, co se děje v reálném světě.

Myslím, že každý z nás by si přál, aby děti v DC bylo méně, ale když už se některé z nich ocitne na nedobrovolném pobytu v DC, je dobře, když má dobrovolníka, který ho bere jako malého kamaráda a snaží se mu dát maximum lásky, citu a pocit, že dítě je milované a může s „velkým“ kamarádem počítat, sice v omezeném čase, ale přece. ☺

dobrovolnice Mária

Z práce dobrovolníka jsem nadšená. Jsem velmi pracovně vytížená, ale čas na malou Lauru si vždycky najdu. Většinou trávím s Laurou cca tři hodiny jednou týdně. Beru to jako odpočinek, relax a moc si to užívám. Ale to není to hlavní, o co tu jde, jde zde především o malou Lauru a spoustu dalších úžasných dětí. Jsem přesvědčená, že i pro děti je to úžasné, jelikož ty tři hodiny se Lauře plně věnuji, povídáme si, chováme ji, věnuji čas jen jí, nikomu jinému. Samozřejmě, pokud bych měla čas vícekrát týdně, mělo by to ještě větší efekt, ale to bohužel nejde. Jakmile budu moci s Laurou za brány centra, počítám s tím, že si Lauru, případně jiné dítě vyzvednu ráno a dovezu ji zpět večer.

V tu dobu, co jsem s Laurou, mají sestry více času na další děti. Když jsem začala chodit jako dobrovolník do dětského centra, myslela jsem si, že to bude jednodušší, že si nepustím Lauru k tělu, že zvládnu okamžik, až bude mít to štěstí a matka bude souhlasit s adoptí, ale vše se změnilo v okamžiku, kdy se na mě poprvé usmála, směje se od té doby pořád :). Jsou jí tři měsíce a je to úžasná, šikovná holčička. Moc jí přeju, aby se brzy dostala do náhradní rodiny, i když to každopádně pořádně obrečím. Jinak setkala jsem se s několika dobrovolníky a všichni jsou úžasní.

dobrovolnice Zuzana

Pokusím se několika slovy vyjádřit své zkušenosti a zážitky z práce dobrovolnice v DC. Je mi 34 let a zatím ještě nemám vlastní děti. V dnešní době to naštěstí není zase tak nic mimořádného, ale samozřejmě touhu po dítěti si uvědomuji mnohem více, než když mi bylo

Na výlety jezdíme také metrem

o deset let méně. Toto byl asi jeden z hlavních důvodů, proč mne napadlo zkusit se zeptat na možnost práce v kojeneckém ústavu. Tím, že jsem s dětmi příliš nepřicházela do styku, jsem pořádně nevěděla, jak se k nim chovat, co dělat, když se mi rozplácou, nevěděla jsem,

zda nedělám něco špatně, a často jsem propadala nervozitě a stresu a miminko plakalo o to více. Dalším důvodem, proč jsem se zajímala o práci v kojeneckém ústavu, bylo samozřejmě i určité vnitřní nutkání udělat něco dobrého nejen pro sebe, ale i pro někoho dalšího. Téma dětí a hlavně opuštěných dětí je pro mne velmi silné. Udělala jsem si tedy čas a prostor

Na vyšehradském hřišti

a začala docházet na pravidelné návštěvy za Davidkem. Nedovedu přesně posoudit, co mé návštěvy znamenají pro Davidka, kterému je osm měsíců, jediné, co mohu zodpovědně říci, je to, že mi připadá čím dál veselejší. Je to opravdu velmi pohodové miminko, které se na mne směje, když spolu děláme „blbinky“, mazlíme se, povídáme si. Mohu říci, co se změnilo u mne po celkem krátké době docházení do DC. Přestala jsem se bát dětí. Víím, že když pláčou, je nejdůležitější zůstat v klidu, protože se většinou neděje nic závažného. Je to jen jejich forma komunikace, kterou nám chtějí sdělit, že mají hlad, nebo chtějí pochovat, nebo by naopak už rády spaly, anebo mají nějakou jinou nepohodu. Přejde mi, že čím déle Davidka znám, tím více rozumím tomu, co mi chce sdělit. Řekla bych, že obecně se stávám citlivější. Hlavně ten čas, co jsem s Davidkem, většinou dvě hodiny v týdnu, jsem plně jen s ním, nemyslím na žádné jiné všední starosti a užívám si tu chvíli, jak se říká teď a tady. Působí to na mne jako oáza v dnešní uspěchané době. Pokud i já nějakou malou měrou přináším něco pozitivního Davidkovi, jsem jediné ráda. Chtěla bych však především zmínit zásluhou práci sestřiček, které s obrovskou trpělivostí, klidem a láskou pečují o miminka ne jen dvě hodiny týdně, ale často již několik let, několik hodin denně. Často má jedna sestřička na starosti 5–6 miminek naráz a je s obdivem, s jakou elegancí to zvládají. Patří jim můj hluboký obdiv.

dobrovolnice Hana

Proč?

Mám skvělé rodiče. I v mém věku mě často objímají a nejčastější věta u nás doma odjakživa je: „Miluješ mě?“ „To víš, že tě miluju. Úplně nejvíc na světě. Až na Mars.“ Myslím, že díky tomu se cítím být silná a jistá, mám ohromnou oporu, se kterou se všechno zvládá docela lehce. Proto když si jen představím všechny ty děti, které jsou tak maličké a na všechno, na celý svět úplně samy, přemáhá mě zoufalství. A ty děti jsou přesto tak statečné a perou se se svým osudem tak, že mi nezbyvá než je obdivovat. Chtěla bych „svému děťátku“ dát pocítit tolik lásky a jistoty, kolik jí dostávám já, aby vědělo, že na světě není samo, protože ho někdo nosí ve svém srdci. Tak proto...

dobrovolnice Eva

Za čas strávený v krčském DC (od dubna 2005) jsem především moc vděčná, je ve mně vryt silnou čarou. Je to nová zkušenost; všechno to prožité se nedalo nijak nacvičit, očekávat a vidět předem – tedy všechno to těšení a příprava bylo jen tušené, nebylo možné předem zažít. Prošla jsem cestu s jedním dítětem od jeho kojeneckého věku po dovršení batolecího, oslavila jsem s ním troje narozeniny.

Společně s tímto človíčkem jsem zažívala střídání ročních období v zahradě Dětského centra a vím, že i díky tomuto dítěti se tyto doby jakoby zastavovaly v našem společném prožitku ve volné přírodě. Tak to bylo zastavení obrovské žluti pampelišek, světlých květů ovocných stromů, zastavení s vůní natrhané kytičky lesních jahod vedle domku, zastavení podzimní mlhy s vlhkým chodníkem a na něm nalepenými spadánými listy, kaštanů na horní cestě a konečně bílého sněhového ticha a vánočního osvětlení na oknech, svítilího dlouho do zimní tmy.

Ano, nejsou to žádné zázračné a neobyčejné zážitky, které by s jinými dětmi a jinde nešlo prožít, ale poznala jsem, že čas tady v Dětském centru běží jakoby mnohem mírněji, pokojněji a s menší „agresivitou“, a tyto chvíle „zastaveného“ času jsou pro mne tím velikým obdarováním.

Nyní mám deset měsíců druhého svěřence. Oslavili jsme spolu již jeho první narozeniny a jako velikou novinku prožíváme vycházky ven za bránu s úžasem z městské dopravy, lidí, ulice, volného lesa i obchodu.

dobrovolnice Světlana

Do Dětského centra v Praze 4 docházím již skoro pět let. Za celou dobu jsem byla „tetou“ pro pět dětí.

Davídek byl první. Sedící mimino, které reagovalo většinou pouze úsměvem. Většinu času jsme spolu strávili procházkami na čerstvém zimním vzduchu. Davídek našel po krátké době novou rodinu. Další byl Pepík. Asi dvouletý živý kluk, který se ke mně měl nejvíc ze všech dětí. Pamatuji si, že jsem jednou přišla do DC trochu později a Pepík byl již na vycházce v parku s ostatními dětmi. Když mě však spatřil, rozběhl se přes park a volal: „Teta, teta!“ Pepík se po nějakém čase vrátil ke své matce. Renda byl ze začátku velmi zasmušilý. Když jsme jezdili

s kočárkem po parku, skoro se mračil. Málo komunikoval, spíše vždy vše pozorně sledoval. Naučil se chodit a trochu se osmělil. Začal na „tetu“ reagovat úsměvem, těšil se ven. Přes léto jsem ho skoro měsíc nenavštívila, protože jsem byla mimo Prahu, a když jsem za ním po té dlouhé době přišla, cítil se nespůj a dával to najevo pláčem. Martička bylo roztomilé pěti-měsíční mimino. Chodila jsem za ní jen chvilku, protože brzy odešla do nové rodiny. Reagovala úsměvem. Anička je teď zatím mým posledním svěřencem. Začala jsem ji navštěvovat, když jí bylo kolem pěti měsíců. Roste jako z vody, už se naučila sedět. Reaguje úsměvem. Každé dítě si pamatuji. Kontakt s nimi mi přinesl novou zkušenost. Je fascinující sledovat, jak se děti učí novým pohybům a polohám, jak se během prvních pár měsíců života mění. Děti si mě asi pamatovat nebudou a ani bych to nechtěla. Myslím, že smysl tohoto typu dobrovolnictví spočívá hlavně v TED – teď jsi tady se mnou a jenom pro mě a držíš mě v náručí a mluvíš na mě, jak by to měla dělat moje máma. Malíčku, díky, že děláte, co děláte!

dobrovolnice Šárka

Jako dobrovolnice docházím do dětského centra necelý rok. Měla jsem zatím na starosti dvě děti, nejdříve holčičku (od 2,5 měsíců do 10 měsíců věku) a pak chlapečka (od 1 do 3,5 měsíců). Musím napsat, že se mé představy naplnily a jsem moc ráda, že jsem si tuto dobrovolnickou činnost vybrala. Mám pocit, že každá chvíle, kterou jsem dětem věnovala, měla smysl. Mohla jsem „své“ děti krmit, přebalovat a také jsem je několikrát koupala, vi-

Výlet k Vltavě

děla jsem, jak jsou spokojené, když je držím v náručí, když jim zpívám... Sama jsem z toho měla velkou radost, zvlášť když jsem viděla nějakou odezvu či nový pokrok v dovednostech. Nepřečeňovala bych ale u takhle malých dětí vliv dobrovolnic, jelikož sestry v DC s nimi tráví mnohem delší dobu (nemají ale tolik času se věnovat každému dítěti osobně, v čemž vidím právě náš úkol).

Dětem v DC je z mého pohledu věnovaná v rámci možností velká péče, docházejí sem za dětmi učitelky hudby, cvičí s nimi rehabilitační sestra, docházejí za nimi na praxi budoucí zdravotní sestry (i z Norska), v zahradě přibývají další prolézačky pro děti, pořádají se s nimi výlety... a to, že můžeme my jako dobrovolnice pomáhat, beru jako projekt přínosný pro všechny zúčastněné.

dobrovolnice Magdalene

Být „teta“ je opravdu fajn. Je to stejné, jako když si hrajete se svým dítětem, synovcem/neteří či synem/dcerou od kamarádky. Malé rozdíly tu ovšem jsou. První půl hodinu mé návštěvy se chce Nikolásek chovat, mazlit, teprve potom si můžeme hrát. Zpočátku se bál, jestli zase přijdu, ale to se časem upravilo. Všechny děti mají rády dotek, hlazení, ovšem Niki asi tak trojnásobně. Také jsem si všimla, že mě chce mít jen pro sebe. Chodíme na zahradu,

Výlet do Toulcova dvora

do „domečků“ (altánků), koukáme na auta, hrajeme na schovávanou, honěnou, prostě samé obyčejné věci.

Většina lidí „dětí z děcáku“ polituje (a v duchu je ráda, že jim se to nestalo). Někdo přispěje třeba na vánoční dárky (to je chvályhodné), ale jen málokdo vymyslí projekt, díky kterému se může něco změnit. A mění. Ta třetí varianta se povedla lidem z o. s. Malíček. Myslím, že si opravdu zaslouží pochvalu a podporu.

Doufám, že podobných projektů vznikne po celé republice co nejvíce.

dobrovolnice Hana

Dobrovolnictví za odměnu – získávají při něm všichni

Dlouho jsem po „dobrovolničení“ v DC Krč jen toužila. Když se mi konečně podařilo ve svém životě vytvořit prostor pro realizaci tohoto svého letitého snu, ověřila jsem si, že jsem snila „správným směrem“. I v praxi (která bývá tak často od našich představ na hony vzdálená) se totiž ukázalo, že být svěřenému děťátku alespoň jednou za týden „tetou“ je téměř pravidelně to nejradostnější, co se mi za celý týden se vším všudy stane. Vzhledem k tomu, jak pestrý a spokojený život vedu, toto hodnocení myslím vypovídá samo za sebe.

Ráda bych vyjádřila velké ocenění všem těm, díky kterým program vůbec existuje, kteří jeho fungování umožňují a díky nimž je program tak profesionálně a komplexně zvládnutý. Je to

Výlet na Petřín

nemalá zásluha a těžko docenit, kolik za ní vězí nezištného úsilí a vytrvalé práce. Unikátní navíc je, že z jejích plodů mají podle mého názoru prospěch naprosto všichni. Uspokojení, které přináší jakákoli dobrovolnická aktivita s dětmi, jen těžko hledá konkurenci. A co se týče dětí, každá systematická péče (byť občasná a v takových mezích, které tento typ péče umožňuje) je jistě prospěšnou stimulací, která má klíčový význam pro každé dítě bez rozdílu věku, u těch nejmenších to pak platí mnohonásobně.

Stát se dobrovolníkem v Dětském centru pro mě představovalo mnoho fází. Prvotní adaptační, kdy bylo zapotřebí vnitřně si ujasnit svou roli a její meze, přijmout je a sžít se s nimi. Také v průběhu již „zavedeného“ dobrovolnického působení se samozřejmě vyskytly okamžiky, které představovaly další výzvy. Znovu a znovu bylo třeba porozumět sobě, neustále se vyvíjejícímu děťátku a v neposlední řadě také svébytným zákonitostem a procesům, které patří k prostředí centra. Pokaždé mi byla nezastupitelnou oporou koordinátorka dobrovolnického programu Markéta Ostrá, díky níž jsem vždycky věděla, že nejsem izolovaný „cizí element“ do vody dění hozený, ale dobrovolník, který má za sebou stálou podporu. Vědomí, že jde samozřejmě především o blaho dětí (svěřeného dítěte), ale také o dobrý pocit a vnitřní jis-

totu dobrovolníka samotného, bylo velmi cenné a pomáhalo zajistit bezpečný rámec celého procesu pro všechny zúčastněné.

Dalo by se psát dál a dál, ale jelikož veškeré zkušenosti jsou ze své podstaty nesdělitelné, ukončím své „dobrovolnické vyprávění“ slovem díky – které patří všem.

dobrovolnice Tereza

Určitě jsem moc ráda, že jsem se k té příležitosti dostala. Nejsem dobrovolníkem už od začátků této činnosti a jistě jsou mnohem zasloužilejší lidé, ale přesto musím říct, že ty dva roky, co za dětmi chodím, mi hodně daly. Mám děti moc ráda a jak všem vždycky říká, do

Výlet na zámek Ctěnice

kojeňáčku k dětem se chodím „nabít“. Prostě tam člověk hodí za hlavu starosti, co mu právě běhají hlavou a věnuje se jenom drobčkoví, protože to je v tu chvíli nejdůležitější. Takže při tom, že snad já pomáhám těm dětem (aspoň doufám), pomáhají i ony mně. Během té doby, co do KÚ chodím, jsem „pipkala“ čtyři děti, některé od miminka. Je to fantastické tam každý týden přijít a vidět, jaké to dítě dělá pokroky - že je větší, umí něco nového, začíná jinak jít. A u těch větších člověka zahřeje u srdce, jak si s postupem času na něj dítě zvyká, jak se na něj směje, jak ho běží obejmout, sotva ho spatří. Ale i takové miminko je hrozně roztomilé, jen neumí dát tolik najevo, že je rádo. A samozřejmě mám radost, že s většinou sestříček mám dobré vztahy, že jim můžu aspoň trochu pomoci, aby se věnovaly víc ostatním dětem a že jsem si získala u nich důvěru, že se o dítě postarám, že se nemusejí bát mi ho svěřit. Sa-

mozřejmě se musím přiznat, že u všech těch čtyř dětí jsem jejich odchody do rodin obřečela, ať jsem s nimi byla jakkoli dlouho. To ale neznamená, že bych jim novou rodinu nepřála, právě naopak mě hrozně těší, že pro všechny po čase přišli noví rodiče. Také vždycky doufám, že jim to bude klapat. A říkám si, že jsem těm dětem třeba zpříjemnila to čekání.

dobrovolnice Kateřina

Jako dobrovolnice docházím do DC už tři roky. Bála jsem se, že po každé návštěvě budu odcházet smutná, že budu o situaci dětí v DC stále přemýšlet a že možná dlouhodobou spolupráci s DC psychicky nezvládnou. Opak je pravdou. Na návštěvy se těším, odcházím vždy usměvavá a s „dobitými baterkami“. Když člověk vidí, že se děti opravdu z každé návštěvy radují, že si pamatují, co s nimi právě vy děláte, a pokaždé to vyžadují, že čekají, co dobrého vytáhnete z tašky, a hlavně, že vás mají rády a na vaše návštěvy se těší, tak si nedovolíte mít negativní myšlenky ani pochybnosti. Líbí se mi být tetou (momentálně už čtvrtého dítěte), nelituji ani jediné minuty strávené v DC. Dobrovolnictví neberu jen jako činnost, která pomáhá dětem. Dobrovolnictví obohacuje i mě. Je to úžasná a přitom pozitivní zkušenost. Když mi odešla první holčička do adopce, moc jsem to obřečela. Postupem času jsem si uvědomila,

že to je to nejlepší, co děti může potkat. Další děti jsem sice taky obřečela, ale už úplně jinak. S pocitem štěstí, že jim začíná nová, a doufáme krásnější etapu života. I když sestry na odděleních jsou báječné, obětavé a dětem se opravdu věnují tak, že mají můj upřímný obdiv a úctu, máminu náruč nahradit nedokážou. Proto si myslím, že každá adopce či pěstounská péče je důvodem k radosti, a to i u dobrovolnic. My jsme ve většině případů jen „přestupní stanice“ a to je dobře. V únoru 2008 se podařilo zrealizovat projekt „Za bránu“, takže některé z nás mohou jít s dětmi na procházku mimo areál DC. Veliký dík patří našim koordinátorkám, které tímto projektem dětem nesmírně pomohly poznávat život i za plotem DC. Všem lidem bych přála, aby viděli rozzářené oči dětí při návštěvě Matějské pouti, zoo nebo obyčejného supermarketu a cukrárny. Ať žije dobrovolnictví, naše koordinátorky a nám vstřícní zaměstnanci DC! Ty děti si to zaslouží.

dobrovolnice Lucie

8. Dobrovolnický program z pohledu staniční sestry

Začátky dobrovolnictví určitě nebyly lehké. A to jak ze strany dobrovolníků, tak i ze strany sester. Byli jsme prvním zařízením tohoto typu, kde se z dobrovolnictvím začínalo. Nebylo s kým a kde se poradit.

Nejprve šlo o to přesvědčit všechny zaměstnance, že dobrovolnický program je užitečný a důležitý pro děti. Samozřejmě se na dobrovolnictví zpočátku dívali s nedůvěrou. Měli pocit, že jim „někdo cizí“ bude nahlížet pod pokličku, hledat chyby, zasahovat do jejich kompetencí a že také budou mít citovou konkurenci.

Potom přišla chvíle, kdy proškolení dobrovolníci přišli na oddělení. To byl asi nejtěžší okamžik. Vzájemné seznamování a poznávání. Obě strany musely pochopit určitá pravidla, bez toho to nešlo. Samozřejmě sestra – „teta“ – má jiné postavení než „teta“ nebo „strýc“ dobrovolník.

Sestra má na starosti ještě ostatní děti a chod oddělení, dobrovolník pouze „své“ dítě. Důležité bylo vysvětlit dobrovolníkovi časový program dítěte, co vlastně může v rámci péče o dítě dělat a co mu můžeme o dítěti sdělit. Je nutno také říci, že některé dobrovolnice měly potřebu prohlédnout si celé oddělení včetně kuchyně a vedlejších místností nebo zasáhnout do kompetencí sestry. Těchto dobrovolníků nebylo mnoho, ale byli více vidět a v těchto chvílích bylo nutné věnovat se jak sestrám, tak i dobrovolníkům a řešit tyto případy s koordinátorkou. Je plně v kompetenci sestry rozhodnout o tom, zda dobrovolník prožije s dítětem i čas krmení, koupání a večerní čtení pohádky, a ukončit návštěvu, pokud jde dítě spát či je nemocné. S projektem dobrovolnictví jsme začínali postupně, nejprve na jednom oddělení, ale s přibývajícími proškolenými dobrovolníky se tato služba rozšířila na všechna oddělení. Dnes je dobrovolnický program nedílnou a vítanou součástí DC. Některé dobrovolnice jsou nám věrné mnoho let a staly se součástí kolektivu jednotlivých oddělení. Snažíme se, aby společně strávený čas nebyl časem stresu, ale příjemně strávenou návštěvou.

Milena Kozlová

9. Dobrovolnický program v DC v číslech

9.1. Charakteristika výzkumného vzorku

Výzkumný vzorek zahrnoval všechny dosavadní dobrovolníky, kteří byli nebo stále jsou zapojeni do dobrovolnického programu v období mezi únorem roku 2003 a prosincem 2010. Jejich celkový počet je 185. Počet aktivních dobrovolníků k prosinci 2010 byl 50 (obvyklý

počet dobrovolníků byl v posledních dvou letech kolem sedmdesáti, ale z důvodu zavření dvou oddělení DC a snížení kapacity dětí v DC jsme nemohli v poslední době přijímat další dobrovolníky).

9.2 Kvalitativní popis zjištěných dat

Z celkového počtu 185 dobrovolníků se projektu doposud zúčastnilo pouze 7 mužů. Vzhledem k věku dětí – od narození do tří let –, ke kterým je pomoc směřována, není tento fakt nijak překvapivý. Muži se do tohoto programu hlásí velmi zřídka, ač je jejich pomoc vždy velkým přínosem.

Věkové zastoupení dobrovolníků

Co se týče věkového rozvrstvení všech dobrovolníků, kteří se dosud do programu zapojili (viz tab. 1), lidé do 25 let tvoří celou třetinu. Většina z nich jsou studenti převážně humanitních či zdravotních oborů, které k dobrovolnictví často přicházejí v souvislosti s požadovanou praxí. Druhou nejhojněji zastoupenou skupinou jsou lidé mezi 30. a 40. rokem. Často jsou to ženy, které ještě nemají vlastní děti, nebo již mají naopak starší potomky. V programu je

z pochopitelných důvodů minimum dobrovolníků, kteří by sami měli děti do tří let. Někdy se nám hlásí ženy na mateřské dovolené, které chtějí pomoci, neboť mají aktuální zkušenosti

s dětmi tohoto věku a uvědomují si důležitost interakce dítě–dospělý u kojenců a batolat. Většinou je však uklidní informace, že zájemců o tuto činnost je dost, a uvědomí si, že s takto malými dětmi lze těžko dostát závazku pravidelné docházky. Často se ptají, zda mohou na návštěvy docházet se svými malými dětmi. Vzhledem k tomu, že hlavním smyslem našeho programu je, aby dospělý věnoval plnou pozornost „svému“ dítěti tak, aby se o ni nemuselo dělit s dalšími dětmi, jak je v DC běžné, jednoznačně upřednostňujeme dobrovolníky, kteří mohou na návštěvy docházet sami.

Ve věkových skupinách od 41 let převažují ženy, které mají již odrostlé vlastní děti, ale zatím nemají vnoučata. Máme však i několik dobrovolnic, které zvládají jak péči o vnoučata, tak pravidelné návštěvy dětí v DC.

Celkově lze konstatovat, že téměř polovinu dobrovolníků tvoří lidé ve věku do třiceti let a druhou polovinu lidé nad třicet let. Nejvíce zájemců se hlásí v období časně a střední dospělosti, tedy do 45 let.

Tab. 1 Věkové rozložení dobrovolníků v Dětském centru

Věk dobrovolníků	počet	%
18-25 let	60	32,4%
26-30 let	28	15,1%
31-40 let	48	25,9%
41-50 let	32	17,3%
51- 60 let	14	7,6%
61 a více let	3	1,6%

Profesní zastoupení dobrovolníků

V našem programu výrazně převažují pracující (72 %) nad studenty (27 %). Původně jsme se domnívali, že vzhledem k náročnému časovému závazku (návštěvy dětí jsou možné pouze mezi 8. a 17. hodinou, tedy v obvyklé pracovní době, a je nutná jejich pravidelnost každý týden) budou mít největší zájem o dobrovolnickou činnost v DC studenti, kteří jsou časově ještě relativně flexibilní. Tento předpoklad se však nepotvrdil. Naopak se ukazuje, že pracující zakomponují návštěvu dítěte do svého již ustáleného týdenního pracovního režimu, a snáze tak dostávají závazku pravidelnosti. Studenti vzhledem k často se měnícímu studijnímu harmonogramu (změny rozvrhu, stáže, zkoušková období atd.) podmínku pravidelnosti někdy hůře naplňují. To však rozhodně neznamená, že všichni studenti docházejí nepravidelně.

Co se týče profesního zastoupení (viz tab. 2), po studentech různého zaměření se do projektu překvapivě nejčastěji zapojují pracující z ekonomické sféry. Až po nich následují profese pedagogického a zdravotního zaměření. Nabízí se hypotéza určitého kompenzačního mechanismu, který se projevuje právě u ekonomických profesí. Zaměstnanci pomáhajících profesí jsou nejrůznějším druhem pomoci v rámci svého zaměstnání již pravděpodobně saturováni.

Tab. 2: Profesní zastoupení dobrovolníků v DC

student humanitního oboru	34
ekonom	34
služby	25
pedagog	16
zdravotník	12
svobodné povolání	10
úředník	9
student medicíny	8
student ekonomie	6
důchodce	5
IT	4
technik	3
státní správa	3
právník	3
vědecký pracovník	2
tlumočnice	2
student státní správy	2
projektant	2
nezaměstnaný	2
student techniky	1
politik	1
architekt	1

Délka spolupráce s dobrovolníky

Dále nás zajímalo, jak dlouho dobrovolníci ve své činnosti vytrvají. Na tuto otázku jsme hledali odpověď ve skupině dobrovolníků, kteří již svoji činnost ukončili. V souboru 135 dobrovolníků, kteří již svoji činnost ukončili (viz tab. 3), se ukazuje, že více než dvě třetiny dobrovolníků docházely do Dětského centra půl roku a déle, téměř polovina dobrovolníků rok a déle. Necelá třetina účastníků ukončila spolupráci do půl roku od zahájení docházky za dítětem. Nejdelší účast v programu u bývalých dobrovolníků činila 5 let a 3 měsíce.

Tab. 3: Délka účasti dobrovolníků, kteří již ukončili svoji činnost

délka účasti (měsíce)	počet dobrovolníků	%
1-6	39	28,9%
7-12	33	24,4%
13-18	25	18,5%
19-24	9	6,7%
25-30	13	9,6%
31-36	8	5,9%
37-42	4	3,0%
43-48	1	0,7%
49-54	2	1,5%
55-60	0	0,0%
61-66	1	0,7%

Ve skupině aktuálních dobrovolníků, tedy těch, kteří do Dětského centra stále docházejí, nás zajímalo dosavadní nejdelší zapojení v programu, které je u jedné dobrovolnice již 75 měsíců, tedy déle než 6 let. Za úspěch považujeme fakt, že se v poslední době vytvořila poměrně stabilní skupina osvědčených dobrovolníků, kteří v Dětském centru takřka zdomácněli a i zdravotní sestry je do jisté míry vnímají jako „kolegy“.

Důvody ukončení dobrovolnické činnosti

Zajímaly nás také důvody, které dobrovolníky vedly k ukončení činnosti (viz tab. 4). Ukazuje se, že nejčastěji dobrovolníci ukončují činnost z pracovních a studijních důvodů. U pracujících jsou to hlavně změny v podmínkách zaměstnání či změna zaměstnání jako takového. V několika případech se stalo, že dobrovolnická činnost s dětmi motivovala dobrovolníka ke

změně dosavadního pracovního oboru, z ekonomického na pedagogický či sociální. U studentů dochází k ukončení činnosti hlavně v období před postupovými či státními zkouškami.

Třetím nejčastějším důvodem odchodu je těhotenství. Ženy ukončují docházku v různých stádiích těhotenství. Většinou platí, že mají-li s dítětem navázán již dlouhodobý vztah, docházejí pravidelně až do nástupu na mateřskou dovolenou. V případě, že mají dítě na starost pouze krátkou dobu, ukončují dobrovolnictví zpravidla již v časném těhotenství.

Mezi další důvody ukončení činnosti patří zdravotní důvody, které dobrovolníkovi nedovolují dále v docházce pokračovat.

Někteří dobrovolníci také žádají přerušení činnosti poté, co „jejich“ dítě odešlo do adopce. Potřebují určitý čas k tomu, aby se mohli s odchodem dítěte lépe vyrovnat, a až po čase začnou navštěvovat další dítě. Někdy se však stává, že se do programu již nevrátí.

V osmi případech dobrovolníci odešli z důvodu nespokojenosti. Někdy se týkala komunikace s personálem DC, necítili se přijímáni, respektováni. V jiných případech dobrovolníci zjistili, že jim tato činnost nepřináší to, co očekávali, a tato role jim nevyhovovala. Ve dvou případech byla činnost dobrovolníka ukončena z naší strany z důvodu nerespektování základních pravidel DC.

Dalším důvodem ukončení je situace, kdy se dobrovolník stane žadatelem o náhradní rodinnou péči, jak tomu bylo ve třech případech. Dobrovolníci musí program opustit, neboť žadatelé o NRP nemohou podle smluvních podmínek být zároveň dobrovolníky.

V dalších třech případech začali dobrovolníci docházet za dětmi do dalšího zařízení, kam přestoupili, a s programem DC postupně přerušili kontakt. Mezi poslední důvody, které se vyskytly, patří stěhování a rodinné problémy.

V souvislosti s ukončením dobrovolnické činnosti je ještě nutno dodat, že čím dál tím častěji se daří odchody dobrovolníků koordinovat s odchodem dítěte z DC do rodiny. To znamená, že dobrovolník cítí za dítě i za vzájemným vztah zodpovědnost, a pokud to jen trochu jde, snaží se do DC docházet, dokud dítě neodejde.

Tab. 4: Důvody ukončení dobrovolnické činnosti

důvod ukončení	počet	%
pracovní důvody	47	34,8%
studijní důvody	28	20,7%
těhotenství	17	12,6%
zdravotní důvody	13	9,6%
přerušení činnosti po adopci	9	6,7%
nespokojenost	8	5,9%

žádost o adopci	3	2,2%
přestup do jiného zařízení	3	2,2%
rodinné problémy	3	2,2%
stěhování	2	1,5%
ukončení z naší strany	2	1,5%

Posledním sledovaným kritériem byla délka docházky dobrovolníka za jedním dítětem, než dítě opustí Dětské centrum (viz tab. 5). Tuto skutečnost jsme sledovali u skupiny 135 dobrovolníků, kteří již činnost ukončili, tedy celkem u 281 vztahů. Z tabulky je patrné, že téměř 60 % vztahů trvá od jednoho do šesti měsíců, nejdelší vztah trval 38 měsíců, tedy déle než tři roky. Je tedy pravděpodobné, že dobrovolník, který bude v programu zapojen rok (což je požadovaná minimální délka spolupráce), vystřídá dětí více.

Tab. 5: Délka vztahu dobrovolníka s dítětem

Trvání vztahu s 1 dítětem	počet vztahů	%
do 6 měsíců	166	59,1%
7-12 měsíců	69	24,6%
13-18 měsíců	31	11,0%
19-24 měsíců	9	3,2%
25-30 měsíců	3	1,1%
31-36 měsíců	1	0,4%
37-38 měsíců	2	0,7%

Délka docházky současných dobrovolníků za jedním dítětem je zajímavá spíše z hlediska dosavadních nejdelších vztahů, které stále ještě trvají. Nejdelší vztah trval k prosinci 2010 již 32 měsíců, vztahů, které trvají rok a déle, je zatím 12.

Závěrem bychom rádi uvedli, že dobrovolníci od počátku trvání dobrovolnického programu, tedy od února 2003 do prosince 2010, pravidelně navštěvovali a navštěvují celkem 387 dětí.

10. Závěrečné zhodnocení dobrovolnického programu primářkou DC

Myšlenka projektu dobrovolnictví v KÚ, nyní v DC, vzešla od „naší“ adoptivní maminky, Reginy Bergerové, a byla tehdy jedinečným, unikátním pokusem obohatit děti o další citový rozměr, o další kontakt pro jejich putování životem. Na počátku našeho snažení stála řada pokusů o dobrovolnictví, například akce skupiny lidí, hlavně nadšených děvčat, povozit děti, pohrát si... v dobrém slova smyslu. Tyto akce však byly nahodilou aktivitou jednotlivců, nebyly nijak organizovány, nebyla dána pevná pravidla a záruky ani pro naše zařízení, ani pro nadšence – dobrovolníky. Teprve v plenkách bylo i takzvané firemní dobrovolnictví, které má u nás v současné době velký prostor. Jde o nárazové dobrovolnické aktivity zaměstnanců některé firmy, kteří nabídnou pomoc konkrétnímu zařízení či neziskové organizaci. V našem případě tito lidé pomáhají hlavně manuálně, na zahradě našeho areálu a všude jinde, kde je potřeba. Dobrovolnictví ve spolupráci s o. s. Malíček představuje dlouhodobou dobrovolnou pomoc, která je efektivně organizovaná, smluvně podložena, s jasně vymezenými právy a povinnostmi všech zúčastněných.

Nabídka dobrovolnictví se mi od počátku líbila, okamžitě jsem řekla ano, ale zpětně mohu říci, že šlo spíš o gesto. Museli jsme si položit otázku jak na to. Co na to řekne FTNSp, když nemáme vlastní subjektivitu? Budeme vše organizovat a zastřešovat sami? Nebo bude lepší spolupracovat s nově vzniklou organizací?

Na prvním místě jsme si museli s pomocí psychologa odpovědět na důležitou otázku: ovlivňuje tato forma dobrovolnictví dítě do budoucna pozitivně nebo ho spíše traumatizuje? Došli jsme k závěru, že pro dítě je toto setkání či spojení dvou životů důležité, obohacující a je pozitivním vkladem pro vstup jeho budoucího života. Dítě potřebuje ke zdárnému vývoji citovou vřelost, podporu a lásku, což umožňuje zdravá interakce mezi dítětem a rodiči, pečovateli či vychovateli. Uspokojení základních lidských potřeb musí přicházet v dostatečném množství, kvalitě a proměnlivosti. U dětí naší věkové kategorie jde především o potřebu prvotních společenských vztahů. Pokud jsou vztahy v raném dětství optimálně zajištěny, projevuje dítě v pozdějším věku prosociální chování.

Systém péče DC (transformace na rodinné buňky s jednou až dvěma pečujícími osobami společně s dalšími aktivitami – jóga, vlastní MŠ, hipoterapie, muzikoterapie...) společně s již neodmyslitelnou prací dobrovolníků 1:1 eliminuje rizikové faktory, které vedou k deprivacním situacím, a pomáhá zabraňovat antisociálnímu chování dítěte v pozdějším věku. Každé dítě tak má možnost navázat kvalitní citový vztah ke třem pečujícím osobám (sestra, dobrovolník, rodič...), takže vzniká podobný model jako ve funkční rodině. Dobrovolnická činnost se tak stává jedinečnou, i když ne jedinou možností, jak rozšířit nabídku individuálního přístupu k dítěti. Vhodně doplňuje péči odborného personálu, a přitom

nenarušuje individuální režim zařízení. Dobrovolníci plní roli tety, strýce či babičky, roli sociální opory dítěte.

To všechno by před deseti lety nemohlo být uvedeno do praxe bez vzájemné tolerance všech zúčastněných, bez vzájemné důvěry, bez přesného rozdělení jednotlivých rolí. Bez jasně definovaných rolí a kompetencí. Dobrovolnictví by nemohlo být realizováno ani bez pečlivého

Primářka MUDr. J. Lukešová

výběru zájemců o něj, bez pravidelných supervizí a bezodkladného řešení akutních problémů. Předpokladem pro spolupráci jsou osobnostní kvality dobrovolníka, což samozřejmě platí i o pečujících osobách v DC. Musí jít o osoby otevřené a aktivně sociálně orientované, které jsou schopny spolupráce a empatie. Měli by to být lidé altruističtí, osobnostně zdatní, se zdravým sebevědomím a sebeúctou, ale i pokorou.

Naše zařízení by mělo poskytnout podmínky pro intimní chvíle dítěte s dobrovolníkem. Dobrovolník by měl od nás znát individuální schopnosti dítěte a rozvíjet je. Dobrovolník se aktivně ptá, jak může ovlivnit zdárně vývoj dítěte. My však musíme vědět, čím můžeme dobrovolníka zatížit, a čím již nikoli. Má-li dítě od speciálního pedagoga indikovanu podpůrnou terapii (raná péče, prvky bazální stimulace, logopedie...), mnoho dobrovolníků se na tuto práci těší.

Samozřejmě, že začlenění dobrovolnictví do systému péče nebylo jednoduché. Personál zpočátku dobrovolníka vnímal jako osobu, která ho poučuje, pozoruje, čeká na chybu a bere

mu jeho miláčka. Na druhé straně dobrovolník měl někdy pocit, že doma byl zvyklý dělat některé věci jinak, tak proč by to tady a teď měl měnit. Díkybohu to vše máme již za sebou. Velmi důležitá byla vzájemná spolupráce s jasně vymezenými pravidly, ale i nekonečné vysvětlování na obou stranách, pravidelná supervizní setkávání a okamžité řešení krizových okamžiků. Pokud šlo o zásadní věc, museli jsme ji zakomponovat jako další pravidlo dobrovolnictví, například včasné rozloučení s dobrovolníkem před odchodem dítěte ze zařízení. Na první pohled se dobrovolnictví zdá být přirozené, jednoduché, ale opak je pravdou. Za pozitivním vývojem našeho programu stojí velmi intenzivní prožitek bez nároku na trvalý vztah. Pro citově vybaveného člověka to není zrovna jednoduché.

Vedle těchto psychologických a vývojových aspektů jsme museli řešit otázky pravomocí, otázky sociální, ekonomické, ale i morální. Bylo také nutno vzít v úvahu, že zavedení takovéto péče přinese určitá rizika včetně právní odpovědnosti. Diskutovány byly otázky mlčenlivosti, zdravotního stavu a motivace žadatelů o dobrovolnictví. Všechny tyto aspekty bylo potřeba vyjasnit, právně ošetřit a počítat s přípravným, přechodným obdobím. Ještě dnes, po deseti letech činnosti, přicházíme společně s o. s. Malíček na situace, které musíme do našeho programu zabudovat, osvojit si je a definovat je ve formě standardu. Jsme však rádi, že jsme si na počátku dobrovolnického programu jasně řekli, že ve prospěch „našich“ dětí je třeba „minimalizovaná rizika“ podstoupit.

Závěrem bych chtěla říci, že jsem velmi ráda, že jsem se při své práci potkala s nadšenými zakladateli o. s. Malíček a že se opakovaně setkávám s partou dobrovolníků, kteří nejsou sobečtí a lhostejní k osudům dětí, které neměly to štěstí a nemohly od počátku žít ve své rodině. Jde o lidi, kteří nejsou zahleděni do sebe, nejde jim pouze o hmotné statky, ale také o duševno těch ostatních. Dávají v dnešní době to nejcennější – čas bez nároku na honorář. Žádné setkání není náhodné, každé nás někam dovede. Děkuji vám všem za to, že jste.

MUDr. Jaroslava Lukešová

11. Použitá literatura

- Frič, J.: Dárcovství a dobrovolnictví v ČR. Praha, Agnes 2001.
- Kolektiv: Historie a současnost kojeneckého ústavu s dětským domovem při Fakultní Thomayerově nemocnici v Praze 4 – Krči. Praha, Nadační fond Dětský úsměv 2002.
- Kolektiv: Monitoring stavu sociálně-právní ochrany dětí do tří let věku umístěných do kojeneckých ústavů a dětských domovů. Praha, Český helsinský výbor 1999.
- Kolektiv: Náhradní rodinná péče. Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, Praha 1982.
- Koluchová, J.: Diagnostika a reparabilita psychické deprivace. Praha, SPN 1987.
- Kotásková, J.: Socializace a morální vývoj dítěte. Praha, Academia 1987.
- Kukačková, M.: Dobrovolnictví jako možnost doplnění profesionální činnosti zdravotních sester v kojeneckých ústavech a dětských domovech pro děti do tří let. Diplomová práce. Praha, Katedra psychologie FF UK 2007.
- Langmeier, J., Krejčířová, D.: Vývojová psychologie. Praha, Grada 1998.
- Novotný, M., Stará, I. a kol.: Dobrovolníci v nemocnicích. Praha, Hestia 2002.
- Strašíková, B.: V roli rodičů a prarodičů. Praha, Karolinum 2004.
- Svoboda, M., Krejčířová, D., Vágnerová, M.: Psychodiagnostika dětí a dospívajících. Praha, Portál 2001.
- Šulcová, E.: Pražská metoda deskripce chování novorozence – manuál. Praha, PcP 1998.
- Šulová, L.: Náhradní rodinná péče v ČR a její úskalí. Sborník ze 14. celostátního kongresu k sexuální výchově v České republice. SPRSV, Praha 2006, str. 142-149.
- Šulová, L.: Mezinárodní projekt Mentoring – Tutoring. Propsy, 1996, II, 2, str. 19-20.
- Tošner, J., Sozanská, O.: Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích. Praha, Portál 2002.

12. Užitečná literatura

- Allen, K.E., Marotz, L.R.: Přehled vývoje dítěte od prenatálního období do 8 let. Praha, Portál 2002.
- Bednářová, J., Šamrdová, V.: Diagnostika dítěte předškolního věku. Brno, Computer Press 2007.
- Campbell, R.: Potřebuji tvou lásku. Praha, Návrat 1992.
- Cloud, H., Townsend, J.: Děti a hranice. Praha, Návrat Domů 2003.

- Doležalová, H.: Nápady pro maminky na mateřské dovolené. Praha, Portál 2006.
- Faber, A., Mazlish, E.: Jak mluvit, aby nás děti poslouchaly. Brno, Computer Press 2007.
- Hašplová, Jana.: Masáže dětí a kojenců. Praha, Portál 1999.
- Langmaier, J., Krejčířová D.: Vývojová psychologie. Praha, Grada Publishing 1998.
- Kišová, H.: Hrátky s batolátky. Praha. Portál 2010.
- Matějček, Z.: Co děti nejvíce potřebují. Praha, Portál 2003.
- Matějček, Z.: Náhradní rodinná péče. Praha, Portál 1999.
- Matějček, Z.: O rodině vlastní, nevlastní a náhradní. Praha, Portál 1994.
- Matějček, Z.: Prvních 6 let ve vývoji a výchově dítěte. Praha, Grada Publishing 2005.
- Novotný, M., Stará, I.: Dobrovolníci v nemocnicích. Praha, Hestia 2002.
- Prekopová, J.: Malý tyran. Praha, Portál 2009.
- Shapiro, L.E.: Emoční inteligence dítěte a její rozvoj. Praha, Portál 2004.
- Špaňhelová I.: Slovník dětského světa. Praha, Mladá Fronta 2006.

13. Užitečné webové stránky:

www.osmalicek.cz
www.ftn.cz
www.detsky-usmev.cz
www.terezamaxovadetem.cz
www.hest.cz
www.nadacetm.cz
www.dobrovolnik.cz
www.provazek.org
www.lekorice.com
www.nahradnirodina.cz
www.adopce.com

PODĚKOVÁNÍ

Při vzniku této publikace jsme si znovu a znovu uvědomovaly, že žádný projekt není dobrý sám od sebe. Jen s pomocí tak velkého množství nadšenců bylo možné projekt spustit, udržet a neustále rozvíjet.

Naše poděkování patří zejména paní primárce MUDr. Jaroslavě Lukešové a celému personálu Dětského centra, vedení Thomayerovy nemocnice a Národnímu dobrovolnickému centru Hestia. Současně chceme poděkovat i našim životním partnerům za nepřetržitou podporu a pomoc.

Velice vděčné jsme našim sponzorům, bez kterých by byl projekt v tomto rozsahu již nemyslitelný. Zejména Nadaci Terezy Maxové a dnešní Nadaci Terezy Maxové dětem. Obě nadace mají velký podíl na letitém hladkém průběhu našeho společného projektu. Za několikaletou podporu výletů srdečně děkujeme společnosti Ernst & Young.

Děkujeme i dalším dárcům, a to především:

Jitce Kudláčkové
Dušanu Mlynarčíkovi
Štěpánu Batouškovi
Petře Svobodové
Janě Zazvonilové
Impex Car corp., a. s.
Romaně Jelínkové – allphoto
Michalu Mertlovi
majiteli a zaměstnancům zámku Ctěnice
p. Myslivcovi ze Zookoutku Radonice
a všem drobným dárcům

Děkujeme těm, kteří finančně podpořili vznik této brožurky:

MUDr. Barboře Volfové
Ivaně Michalové
Hotelu Hoffmeister, Praha 1
ART living s.r.o.

Ze všeho nejvíce ale patří poděkování všem lidem, kteří se srdcem na dlani po dlouhý čas věnují svůj čas a lásku dětem, prožívají s nimi radost z odchodu do rodiny a zároveň smutek z rozloučení. Velmi si vážíme těchto lidí, kteří bez nároku na jakoukoli hmotnou odměnu s námi dlouhodobě spolupracují... **Děkujeme upřímně všem našim dobrovolníkům!**

Regina Bergerová a Markéta Ostrá

Děkujeme i za Vaši případnou finanční podporu...

Číslo účtu: 27-9650570217/0100

Registrační karta dobrovolníka v programu Dobrovolníci v KÚ

Registr. číslo:

Jméno a příjmení:		Datum narození:	
Trvalé bydliště:		Rodné číslo:	
Telefon domů:		Kontaktní telefon:	
Kontaktní adresa:		E-mail:	
Povolání (příp. studijní obor a ročník)			
Adresa zaměstnavatele (školy):			
Vzdělání (nejvyšší ukončené):			
Vykonával/a jste někdy dobrovolnickou činnost? (pokud ano, čím jste se zabýval/a):			
Máte nějakou praxi v práci s dětmi (i vlastními), pokud ano, tak upřesněte (věková skupina, druh činnosti, délka praxe aj.):			
Máte nějaké omezení Vaší dobrovolnické činnosti (dopravou, umístěním pracoviště, zdravotními důvody ...)?			

Proč chcete vykonávat dobrovolnickou činnost?

Jak dlouhou dobu plánujete tuto dobrovolnickou činnost vykonávat?

Máte nějakou preferenci dítěte, se kterým budete trávit vymezený čas ? (věk, pohlaví, akceptace postiženého dítěte aj.)

Jak jste se o dobrovolnicích v KÚ dozvěděl/a?

Od přátel		
Z přednášky		
Z médií (jakých)		
Z letáku		
Z jiných zdrojů		

Datum:

Podpis:

Potvrzení lékaře

Potvrzuji, že zdravotní stavnar.....
není překážkou k vykonávání dobrovolnické činnosti v kojeneckém ústavu (práce s dětmi).
Poznámky lékaře:

Datum:

Razítko a podpis lékaře:

Program vstupního kurzu dobrovolníků v DC

- 9.00 – 9.40 Přivítání a vzájemné seznámení dobrovolníků
(koordinátor dobrovolníků, o.s. Malíček)
- 9.50 – 10.30 Dobrovolnictví v Dětském centru – základní principy dobrovolnictví, práva a povinnosti dobrovolníka. Konkrétní podoba dobrovolnické práce v Dc – organizační pravidla, časový rozvrh, supervize, navazování vztahu s dětmi atd.
(koordinátor dobrovolníků, o.s. Malíček)
- 10.45-11.30 Dětské centrum v Praze 4, Krči, historie, organizace, zdravotně – sociální problematika dětí v DC.
(primářka DC)
- 11.30 – 12.00 Bezpečnostní pravidla při společné činnosti s dětmi, denní harmonogram na jednotlivých odděleních
(vrchní sestra DC)
- 12.00 – 13.00 Oběd v DC
- 13.00 – 13.30 Podepsání smluv o.s. Malíček s dobrovolníky
(předsedkyně o.s. Malíček)
- 13.40 – 14.30 Psychomotorický vývoj dětí do tří let, psychologická problematika dětí v Dětském centru, oznámení dvojic dětí a dobrovolníků.
(psycholog DC)
- 14.30 – 15.15 Návštěva jednotlivých oddělení
- 15.20 – 16.00 Feedback, ukončení kurzu
(koordinátor dobrovolníků o.s. Malíček a psycholog DC)

PRAVIDLA DOBROVOLNÍKŮ v Dětském centru

Milé dobrovolnice a dobrovolníci,

pro hladký průběh programu je nutné dodržovat následující pravidla. Předem Vám děkujeme za to, že je budete respektovat, a přejeme Vám, aby dobrovolnická práce splnila Vaše očekávání a abyste po každé návštěvě dítěte odcházeli s pocitem smyslně stráveného času.

1. Při příchodu do areálu Dětského centra se na vrátnici prokažte vizitkou dobrovolníka.
2. Po příchodu na oddělení se nahlase staniční sestře. Nezapomeňte vždy zapsat do sešitu dobrovolníků své jméno, datum a dobu strávenou s dítětem.
3. V den své pravidelné návštěvy zavolejte na oddělení (nejlépe ráno) a ověřte si, že dítě, za kterým docházíte, bude v termínu Vaší návštěvy přítomno.
4. Pokud z vážného důvodu nemůžete za dítětem přijít, zavolejte na oddělení a omluvte se. Ve výjimečných případech (při absenci delší než 14 dní) kontaktujte koordinátora dobrovolníků!
5. Nezapomeňte, že **pravidelná docházka je jednou ze základních podmínek vytvoření pozitivního vztahu s dítětem a úspěšného fungování tohoto programu**. Dítě si na Vás postupem času zvykne a bude na Vás čekat. Pokud by Vaše docházka byla nepravidelná, může to narušit důvěru dítěte ve Vás a způsobit mu další zklamání...
6. V případě, že byste potřebovali změnit termín návštěv, kontaktujte staniční sestru a domluvte se, zda je změna možná.
7. Pokud dítě přechází na jiné oddělení, kam za ním budete dále docházet, nahlase tuto změnu koordinátorovi dobrovolníků a přemístěte svoji fotografii na nástěnku nového oddělení.
8. Po každé návštěvě vyplňte návštěvní list dítěte, ve kterém budeme moci společně sledovat vývoj vašeho vztahu. Jeho kopii nám odevzdáte vždy na supervizi a originály si budete nechávat.
9. Je dobrým zvykem, že dobrovolníci píšou dětem deníčky. Deníček dostane „Vaše“ dítě při odchodu z Dětského centra. Ved'te ho dle svého uvážení, forma a frekvence zápisů závisí zcela na Vás. Jeho smyslem je přiblížit dítěti zážitky z dětství, které si jednou bude moci samo přečíst.
10. Jestliže to bude jen trochu možné, budeme Vás včas informovat o odchodu „Vašeho“ dítěte z Dětského centra, abyste měli možnost se rozloučit, předat deníčky atd.
11. Pokud budete mít po odchodu „Vašeho“ dítěte zájem navštěvovat další dítě, kontaktujte koordinátora dobrovolníků.
12. Jednou za tři až čtyři měsíce se koná skupinová supervize. Její termín se dozvíte vždy na předchozí supervizi. Cílem supervize je sdílení pocitů a zkušeností pozitivních i negativních,

případné řešení vzniklých komplikací a problémů, možnost získání další inspirace a podpory pro Vaši práci.

13. V případě, že se objeví problém, o kterém byste potřebovali mluvit hned, neváhejte kontaktovat psychologa (v případě problémů týkajících se psychického stavu dítěte), pediatra (problémy související se zdravotním stavem dítěte) či koordinátora dobrovolníků (organizační záležitosti). Rádi Vám pomůžeme.

Přejeme Vám hezké chvíle strávené s dětmi!

o. s. Malíček a Dětské centrum

Smlouva o dobrovolnické činnosti

Malíček, občanské sdružení

se sídlem: Češovská 2/1218, 193 00, Praha 9 - Horní Počernice,

zastoupené předsedou sdružení Reginou Bergerovou

(dále jen „sdružení Malíček“)

a

....., rodné číslo:

Adresa:

.....

(dále jen „dobrovolník“)

uzavírají **smlouvu o dobrovolnické činnosti**.

čl.I Vymezení programu sdružení Malíček

Posláním programu sdružení Malíček je přispět ke zlepšení psychosociálního vývoje dětí z kojeneckých ústavů a dětských domovů, v němž jsou tyto děti v důsledku svého odloučení od rodiny handicapovány.

Sdružení Malíček tento program realizuje ve spolupráci a v souladu s podmínkami Programu rozvoje dobrovolnictví o.s. Hestia - Národní dobrovolnické centrum

čl.II Sdružení Malíček se zavazuje

1. zajišťovat ve spolupráci s dětským centrem, kojeneckým ústavem či dětským domovem optimální podmínky pro činnost dobrovolníka
2. seznámit dobrovolníka s právy a povinnostmi, které z výkonu dobrovolné činnosti vyplývají
3. zprostředkovat dobrovolníkovi kontakt s příslušným pracovištěm a jeho kontaktní osobou
4. zajistit dobrovolníkovi potřebný výcvik, pravidelné supervize a možnost individuálních konzultací

čl.III Ustanovení týkající se dobrovolníka

- Dobrovolník bere na vědomí, že dobrovolnou činnost vykonává bez nároku na finanční odměnu.
- Dobrovolník má nárok na úhradu nákladů vzniklých v souvislosti s výkonem jeho dobrovolné činnosti pouze tehdy, pokud jejich vynaložení předem oznámí a pokud jejich úhradu odsouhlasí předseda spolu s koordinátorem.
- Dobrovolník souhlasí s tím, že jím poskytnuté osobní údaje sdružení Malíček použije pouze pro vnitřní potřebu, zejména k evidenčním a statistickým účelům, pro sjednání pojištění dobrovolníka a k informování pracoviště, na kterém bude dobrovolník vykonávat svou činnost.

- Dobrovolník je povinen účastnit se supervizních setkání v dohodnutém rozsahu a formě.
- Dobrovolník bere na vědomí zásady mlčenlivosti, které jsou nedílnou součástí této smlouvy jako příloha 1.
- Dobrovolník byl poučen o svých právech a povinnostech v rámci výkonu dobrovolné činnosti.
- Dobrovolník se zavazuje neprodleně oznámit změnu svých kontaktních adres a telefonů.
- Dobrovolník se zavazuje dodržovat pokyny pro bezpečnost práce, jež jsou součástí této smlouvy jako příloha č.2.

čl. IV Závěrečná ustanovení

1. Tato smlouva je vyhotovena ve dvou výtiscích, každá ze smluvních stran obdrží jedno vyhotovení.
2. Smlouva se uzavírá na dobu neurčitou.

V Praze dne:

.....
Podpis předsedy
sdružení Malíček

.....
Podpis dobrovolníka

Příloha 1 **Mlčenlivost**

....., rodné číslo:
Adresa:
.....
(dále jen „dobrovolník“)

v rámci činnosti pod patronací občanského sdružení

Malíček

se sídlem: Češovská 2/1218, 193 00, Praha 9 - Horní Počernice,

v rámci své činnosti

(dále jen „program“)

se zavazuje:

1. Zachovávat úplnou mlčenlivost o všech informacích, se kterými přijde během své dobrovolnické činnosti do styku.

Jde především o:

- všechny informace týkající se klientů (jejich osobní údaje, zdravotní stav, apod.),
 - informace ze supervizních setkání, především skutečnosti týkající se druhých dobrovolníků,
 - informace týkající se svěřených dokladů a právních dokumentů,
 - informace o spolupracujících organizacích, apod.
2. Neposkytovat sdělovacím prostředkům žádné informace o „programu“ bez dohody s koordinátorem, s výjimkou obecných informací o jejích cílech. V případě zájmu médií odkázat na koordinátora.
 3. Neposkytovat sdělovacím prostředkům žádné informace o organizaci, ve které bude vykonávat dobrovolnou činnost bez dohody s kontaktní osobou v této organizaci. V případě zájmu médií odkázat na pověřenou osobu organizace.
 4. Chránit veškerou dokumentaci před znaužitím.

Bere na vědomí:

- Že je touto mlčenlivostí vázán vůči všem dalším organizacím a osobám. Výjimku tvoří situace, kdy je každému občanu uložena ze zákona oznamovací povinnost. V takovém případě je doporučena konzultace s koordinátorem.
- Že mlčenlivost nezaniká ukončením účasti dobrovolníka v „programu“, ani ukončením „programu“.
- Že pouze koordinátor může rozhodnout o tom, která z informací může být uvolněna a komu poskytnuta. Při použití informací je třeba dbát zvýšené ochrany klientů - používat pouze statistické údaje, bez osobních dat.
- Že porušení výše uvedených zásad může být důvodem k ukončení účasti dobrovolníka v „programu“.

V Praze dne

.....
Podpis dobrovolníka

Vymezení činnosti dobrovolníků v Dětském centru v Krči

Dobrovolník obdrží informace o potřebách svěřeného dítěte z hlediska jeho vývoje.

Program dobrovolníka s dítětem může zahrnovat hry, pohybové stimulace (sociální hříčky spojené s tancem, pobyt na hřišti) a jiné výchovné činnosti (např. zpěv, malování, říkanky, atd.) zaměřené na rozvoj dítěte.

Dobrovolník přichází na oddělení v předem dohodnuté době a ohlásí svůj příchod staniční sestře.

Program bude realizován v areálu Dětského centra (dále jen DD), pokud nebude písemně dohodnuto jinak.

Činnost mimo pavilon DD (v areálu) může probíhat bez přítomnosti sester, avšak při odchodu z pavilonu musí dobrovolník odchod ohlásit sestře, která má službu, s konkretizováním místa pobytu s dítětem a času návratu. Při jakémkoli problému vlastním či dítěte je dobrovolník povinen vrátit se ihned na pavilon.

Dobrovolník respektuje harmonogram oddělení a ošetrovatelskou péči o dítě.

Dobrovolník může přinést dítěti drobný dárek (hračku, cukrovinku), avšak jeho předání musí předem schválit sestra, která má na pavilonu v dané době službu.

V jednom kalendářním dni může dobrovolnická činnost trvat nejvýše tři hodiny.

UPOZORNĚNÍ

Dobrovolník není při výkonu dobrovolnické činnosti v DD pojištěn pro případ škod, které mu vzniknou.

DD umožní dobrovolníkovi uložení věcí po dobu dobrovolnické činnosti na určené místo, avšak odloženy nemohou být cenné věci jako šperky, platební karty, či jiné cennosti a hotovost nad částku 200Kč.

Prohlášení dobrovolníka

Program Dobrovolníci v Kojeneckém ústavu a dětském domově

Dětské centrum v Krči

Pro: **Malíček**

občanské sdružení

IČO: 265 82 210

Češovská 2/1218, 193 00, Praha 9 - Horní Počernice

Příjmení:

Jméno:

Rodné číslo:

Trvalé bydliště:

Prohlašuji tímto, že:

1. proti mne není vedeno trestní řízení
2. neužívám žádné návykové látky, nejsem v péči protialkoholní ambulance ani v péči psychiatra
3. nejsem přenašečem infekční choroby
4. nejsem zařazen/a v evidenci žadatelů o náhradní rodinnou péči

Datum

Podpis

Kodex dobrovolníka

Dobrovolník:

rodné číslo:

Program Dobrovolníci v kojeneckých ústavech a dětských domovech je sociálním programem, jehož posláním je přispět ke zlepšení psychosociálního vývoje dětí z kojeneckých ústavů a dětských domovů, v němž jsou tyto děti v důsledku svého odloučení od rodiny handicapovány.

Program je realizován občanským sdružením Malíček ve spolupráci a v souladu s podmínkami Programu rozvoje dobrovolnictví o.s. Hestia - Národní dobrovolnické centrum.

Dobrovolník věnuje nezištně část svého volného času ve prospěch druhých.

Dobrovolník se zavazuje:

- respektovat při plánování konkrétní činnosti zdravotní a psychický stav dítěte, jehož zájem stojí vždy na prvním místě
 - dodržovat zásady práce na pracovišti
 - dodržovat zásadu mlčenlivosti
 - zúčastňovat se pravidelně supervizních setkání a udržovat úzkou spolupráci s kontaktní osobou na daném místě výkonu dobrovolnické činnosti a s koordinátorem dobrovolníků
- Dobrovolník v žádném případě nezastupuje zdravotnický personál. Nemá přístup ke zdravotním záznamům dítěte, nemá právo podávat informace ohledně zdravotního stavu dítěte, nemanipuluje s léky, se zdravotním materiálem.

Dobrovolník svým podpisem stvrzuje, že netrpí žádnou přenosnou chorobou a že jeho zdravotní stav není v rozporu s vykonáváním dobrovolnické činnosti v ústavech.

Dobrovolník si je vědom, že porušení některého z bodů této dohody může být důvodem k jeho uvolnění z programu.

Dobrovolník má právo:

- být řádně vyškolen a vybrán pro činnost, při níž by nejlépe mohl uplatnit své znalosti a zkušenosti ve prospěch dítěte a v níž by našel sám dostatečné uspokojení
- na speciální školení s ohledem na místo, na němž bude působit
- obracet se kdykoliv s dotazy a problémy na kontaktní osobu a na koordinátora dobrovolníků
- požádat koordinátora dobrovolníků o změnu místa činnosti, pokud mu nebude v odůvodněných případech vyhovovat

.....
Datum

.....
Podpis dobrovolníka

Pokyn k zajištění bezpečnosti dětí

V Dětském centru s komplexní péčí a podpůrnou rodinnou terapií při FTN s P v Praze 4 – Krči, Sulická 120 – dále jen DC.

Tyto pokyny mají za cíl zajistit maximální bezpečnost dětí, svěřených do péče Dětského centra.

- Při vstupu na oddělení by měl být každý pracovník v dobrém psychickém i fyzickém zdravotním stavu. V průběhu návštěvy se věnuje svěřenému dítěti, nepřijímá vlastní návštěvy
- Dobrovolník dodržuje zásady správné hygieny, na oddělení vstupuje v čistém civilním oděvu, má vlastní boty na přezutí
- Respektuje dodržování harmonogramu péče o děti

Důležité!!!

Postýlky – velice důležité zavírání postýlek při ukládání dětí ke spánku, většina postýlek je již dřevěných. V postýlkách nenecháváme hračky a předměty, které by mohly způsobit úraz dítěte, např. ostré předměty, šňůrky, dřevěné hračky, korálky, igelitové sáčky apod. Na spaní je nejlépe dávat dětem hadrové panáčky, polštářky nebo oblíbené plyšáky.

Přebalování pult – při přebalování dětí neodcházet od dítěte, připravit si vše předem, nenechat dítě ve výšce bez dozoru

Krmení dětí – dle potřeb dítěte nebo harmonogramu na jednotlivých odděleních, pozor na příliš teplou nebo studenou stravu – na odd.lze stravu ohřát nebo zchladit podle potřeby. Pozor na rozbíté nádoby nebo kojenecké láhve, ihned odstraňovat střepy, aby nedošlo k poranění dítěte, popřípadě i spolknutí skla.

Snažíme se děti vést ke správným návykům při jídle, čisté prostředí, umyté ruce, při jídle si s dětmi nehrajeme a nerozptylujeme jinými předměty nebo hračkami. Dětem jídlo nikdy nenutíme, ale dbáme na to, aby se děti najedly – to platí při krmení dětí dudlíkem nebo lžičkou.

Ochrana prostředí – průběžně odstraňujeme z dosahu dětí veškeré ostré nebo drobné předměty, poškozené hračky, v blízkosti dětí nenecháváme igelitové sáčky nebo tašky, dlouhé šňůrky. V období, kdy je v provozu ústřední topení, dbáme na to, aby postýlky byly v dostatečné vzdálenosti od radiátorů a nemohlo dojít k popálení dítěte. Je nutné odstraňovat veškeré závady, které by ohrožovaly bezpečnost dětí i dospělých / např. rozlité tekutina na

podlaze, chybějící kryt v zásuvce, chybný vypínač. Veškeré závady je nutné ihned nahlásit sestře nebo lékaři na oddělení, kteří zajistí jejich okamžité odstranění.

Pokud by ke zranění došlo, nahlásit sestře, která zajistí vyšetření dítěte lékařem.

Pokud dobrovolník chce opustit dítě, nesmí tak učinit, aniž by to oznámil službu konající sestře.

V DC je zakázáno kouřit a požívat alkoholické nápoje.

Při výskytu infekčního onemocnění v rodině, na pracovišti nebo v blízkém okolí je tuto skutečnost hlásit vrchní sestře nebo lékaři, kteří zajistí další postup.

Z deníčku pro Lucinku

Jmenuji se Lucinka, je mi osm měsíců a od dnešního dne mám novou tetu. To jsem zvědavá, k čemu je taková teta dobrá a jak nám to spolu půjde. Jé, jak si mě chová, to je docela pěkné, a teď, když se jí přestaly třást ruce, tak už to vůbec nemá chybu. Je docela směšná, protože pořád něco povídá. Aha, to mluvím o mně, to si musím zapamatovat, protože se mi to líbí: „Lucinko, ty jsi tak hezoučká holčička. A jak se krásně umíš usmívat, to se ti asi chování líbí, že? Půjďme se napapat. Ty jsi tak šikovná, že jsi to mlíčko všechno vypila. A teď vykoupat. No ty máš nádherné faldičky. Vodička se ti líbí, co? Jé, už na mně není ani nitka suchá! Tak, a teď se utřeme, naolejčujeme a oblečeme.“ Co to dělá s tou plenkou? No to je nešika. S touhle tetou teda ještě bude práce... Ještě že aspoň umí chovat, hladit a mazlit.

Minulou návštěvu jsme byly s tetou venku. Moc se mi líbily stromečky. Smála jsem se, když mě trochu píchaly do ručiček. Dneska ven nepůjďme, protože prší. Až se pomazlíme a nasvačíme, půjďme si hrát. Jé, tamhle je ta růžová ovečka, tu si rychle musím vzít, ale jak? Jedna ručička, jedna nožička, druhá ručička, druhá nožička... Jé, jde to. A už mám ovečku. Co to ta teta vyvádí? Co se tak raduje? No, lezu. Prostě lezu. Teta říká, že moc krásně. Co to ta Anetka dělá, to je moje teta, hned si k ní dolezu. Tak, a teď mě bude chovat. Vždyť je jenom moje.

Dneska je teta zase celá nadšená, a to proto, že jsem se úplně sama posadila. Dalo to hodně práce. Ale teď, když už vím, jak na to, jde to docela lehce. Teta se na mě usmívá, hladí mě a říká, že jsem moc šikovná. Je to moc pěkné, když má ze mě někdo tak velkou radost. No asi jsem vážně šikovná, a ještě i hezká, jak říká.

Ráda si s tetou hraju a moc ráda se s ní mazlím. Musím ji taky trošku pochválit, to přebalování a oblékání už jí docela jde. Ale to chování, to jí jde nejlíp.

Dneska jsem se před tetou poprvé postavila. No ta teda měla radost! Musí si už zvyknout, že jsem velká holka.

Dneska mně teta přinesla veliký dort. Byl dobrý a krásně se s ním všechno upatľávalo. A ještě se to všem líbilo! A to jen proto, že budu mít narozeniny. Asi se mi narozeniny budou líbit.

V úterý venku krásně svítilo sluníčko, tak jsme po svačince šly s tetou na procházku do zahrady. Moc mně to slušelo. A i proto, že jsem velká holčička a už umím krásně chodit, tak jsme šly pěšky. Vyzkoušela jsem si travičku, našla si šišky na hraní, klouzala jsem s tetou na skluzavce, houpala se na houpačce... Bylo to moc pěkné odpoledne. Ani jedna jsme nevěděly, že bylo naše poslední společné. Teď už mě bude mazlit moje nová maminka a tatínek a možná i babičky a dědečkové a tety a...

od dobrovolnice Zdeňky

Z deníčku pro Matouška

Matouši!

Jestli čteš tyto řádky, znamená to, že už jsi trochu větší než teď, kdy je ti 6 měsíců a já začínám psát Tvůj deník. Dovol, abych na začátku napsala něco o sobě, a pak už se budeme věnovat jen a jen Tobě. Jmenuji se Veronika, je mi 25 let, bydlím v Praze a k Tobě jsem se dostala přes občanské sdružení Malíček, které sdružuje dobrovolníky a dobrovolnice – tak se nám tady říká! Jsou totiž chvíle v životě, kdy každý potřebuje cítit, že ho má někdo rád, kdy se potřebuje schovat k někomu do náruče a cítit se v bezpečí. A proto jsem tu já! Budu se snažit maximálně ti vyhovět a dát Ti všechnu lásku a něhu, co nosím v srdci, abys ji jednou mohl Ty předat někomu dalšímu.

Ahoj Matoušku!

Dnes jsme si užili spoustu legrace. Už sis mě asi taky trochu prověřil a okoukal. Dnes jsme zůstali „doma“. Ven jsme nešli, byla velká zima, tak jsme si hráli, zpívali a poflakovali se uvnitř. Trénovali jsme nošení v dětském šátku – babyvaku. Zatím ses na to moc netvářil, ale ani jsi neplakal, klidně ses nechal nosit, ale ne a ne usnout. Celé odpoledne jsi nespál. Chvilkami už jsi měl „oční brýle“, oči se Ti přivíraly, a v další chvíli už jsi byl samý smích, rozhazoval jsi rukama, a dokonce jsi mi ukázal, že i zvuky už umíš vydávat. Znělo to jako malý tygřík. A jak jsme si tak hráli, zjistila jsem, že jsi hodně lechtivý. Ale tak krásně se u toho směješ. Až se zalykáš.

Sleduješ mě, co Ti říkám, a pusinkou se mě snažíš napodobit. Chytáš mé prsty ručičkami, ano, už jsi zjistil, že máš ruce, a dokonce i nožičky. Ležíš na zádech a stále se chytáš za nohy a přitahuješ si je k hlavičce, převaluješ se na bok. No pilný kluk! ☺

Celé odpoledne jsme se houpali a já se Tě neúspěšně snažila uspat. Pak přišlo koupání! Byla jsem celá mokrá, jak se Ti to líbilo! Rozhazoval jsi rukama a nožičkami kopal, úplná potopa. ☺ Mazání tělíčka se Ti taky moc líbí, pak už jsi netrpělivě čekal na krmení a u toho jsi unavou usnul. No fuška! ☺ Ale snědl jsi všechno. Jedlík! Konečně! Dobrou noc!

Vánoce jsou tady!

Už se blíží, ani se nenadějeme a přijde Ježíšek. Celý domeček je vyzdobený stromečky, spousty světýlek a krásnou vánoční atmosférou. Dnes, když jsem za Tebou přišla, ve Vašem pokoji hrála vážná, takzvaně klasická hudba. Tedy housle, klavír a tak dále. Moc se vám to líbilo. Tvoji kamarádi a kamarádky z pokoje při tom klidně spinkali. My jsem dnes vyzkoušeli šátek na miminka. Minule jsem Tě v něm nosila jen tak, aby sis zvykl na látku a tvar. A dnes jsem si jej dala přes rameno a Tebe do něj. Reakce byla myslím pozitivní, protože jsi se sice ani neusmál, ale ani jsi neplakal, ani se jinak nevztekal. Tak jsem měla radost. Řekla jsem sestřičkám, že Ti jej nechám v houpáče pod postýlkou, aby Tě v něm mohly také nosit. Už se obracíš na bříško, sice Ti stále překáží ruce, které si občas přilehneš, a taky se u toho

umiš občas vztekat. Ale to se stává, musíš na to přijít sám. Už vážíš 5,64 kg. Mám radost, se mnou vždycky všechno sníš. Tak Matoušku! Krásné Vánoce!

Dobré odpoledne, Matoušku,

dnes je trochu zvláštní den. Ne pro Tebe, ale pro mě – mám totiž narozeniny. A já jsem moc ráda, že je můžu strávit i s Tebou. Hned, jako první dárek při příchodu, jsi mi dal pláč. To se mi u Tebe ještě nestalo. Plakal jsi ne pro to, že bys měl plné plínky, že by Ti byla zima nebo Tě něco bolelo, ne, Ty jsi plakal, když jsi mě viděl. Asi jsem Ti přišla neznámá a podezřelá. Sestřička mi prozradila, a Tvému věku to odpovídá, že ses naučil rozeznávat lidi, takže už si některé pamatuješ a o jiných zase víš, že jsou cizí – takhle ses prý tvářil na mladé sestřičky žákyňky, které se o vás chodí starat a při tom se vlastně učí. My jsme se i přesto vydali na krátkou zimní procházku. Já Ti zpívala koledy, všechny, které znám, a Ty jsi u toho spokojeně usnul, spíš jsi jen tak podřimoval, protože jsi měl naspáno. Ale myslím, že se Ti to líbilo. Mně byla ale pořádná zima, zapomněla jsem si rukavice, tak jsem Ti záviděla Tvůj kočárek, teplou peřinku a kombinézu a právě i ty rukavičky. Pak už jsme se vrátili domů. Tam jsme si ještě chvilku hráli a já už musela běžet. Matoušku, přeji Ti do nového roku jen to nejlepší! A v příštím roce nashledanou.

Vítám Tě v roce 2007!

Ještě ti není ani rok a už znáš svět ve dvou letech. Ty se ale máš. Dnes jsme se chovali a chovali! A zase chovali! Dnes ses za žádnou cenu nechtěl vzdát mé náruče. Měla jsem Tě v náručí, v šátku a byli jsme se dívat na větší děti, ať se třeba něco přiučíš. Pozoroval jsi je pilně, jen co je pravda. Třeba to spolu někdy využijeme. A jak jsi tak pilně pozoroval, vypadalo to, že jsi se u toho unavil, dala jsem Tě tedy do kočárku a vozila po chodbě. Nakonec se mi povedlo Tě uvozit. Chvilku sis zdřímnul, a když jsi se probudil, už jsi byl o poznání veselejší.. Následovalo naše oblíbené koupání, pak jsme se šli ještě na chvilku dívat na větší děti. Jsou tam také dvě holčičky – Sandra a Alenka. Tyhle dvě neposedy když Tě viděly, hned si s Tebou chtěly hrát jako s panenkou. Chtěly Ti hladit vlásky, ale ani ony to zatím ještě nezvládají tak, jak by chtěly, a tak by Ti asi moc vlásků nezbylo, kdybych je nechala. Ale neboj, já Tě nedala. ☺ Tentokrát ses ale na ně ani neusmál. Obvykle se na starší děti směješ a určitě si povídáte něco tou dětskou řečí, které už dospělí nerozumějí! Asi jsi neměl náladu. Pak přišlo krmení. S tím mi děláš radost. Když jsme spolu, krásně všechno sníš. Už vážíš 5,81 kg! Tak příště na tom budeme znova pracovat! ☺

od dobrovolnice Veroniky

Z deníčku pro Johanka - Malé pohádky pro Johanka

O listu z krčského nádraží

Nastal říjen. Autobusy i auta sjíždějící dlouhý svah ke krčskému nádraží jsou skoro vyhlídkové.

Stráně okolo se proměnily v tento čas – přebývají ve svítivých červených, žlutých, oranžových a hnědavých pruzích. Ano, podzim tu stromy převlékl!

Oči všech jedoucích se rozveselí.

Ke slovu se hlásí vítr. Běhá okolo, shazuje listí a odnáší je daleko od stromu, na kterém prožilo své zelené a dlouhé dny.

Z procházky kolem potoka se vrací Johanek s tetou. Čekají na zastávce, pojedou zpět autobusem. A vítr, ten neplecha, ještě zesílí a spadané listí najednou zběsile tančí a točí se a točí se a točí se. Ze zběsilého kruhu vyskočí jeden javorový lístek. Je žlutý a trochu seschlý, jistě spadl již před několika dny.

Autobus přijíždí, Johanek s tetou nastoupí, dveře se zavírají, a co to?

Do malé škvíry zavírajících se dveří naskočí právě tento jediný javorový lístek. A jede také! Kam se asi dostal na své cestě ve vyhrátém autobuse? Kdepak asi vystoupil ten odvážný listový kluk? Jeho veliká odvaha mu jistě přinesla radost.

I staré listy mívají mladé nápady.

O velbloudátku, které se pohnulo

Na velkou blátivou plochu u krčské nemocnice přijel cirkus!

Velký barevný stan, klece a výběhy pro zvířata, také obytné maringotky zaplnily celý prostor. Široce se usmívající šašek na plakátech všude okolo zve do cirkusu. Vystoupení bývají odpoledne, ale po ospalém ránu je otevřený cirkusový zvěřinec. Johanka pozorují pospávající tygři, koníci, klokan, psíci, lamy, velbloudi a on udiveně, poprvé ve svém životě, pozoruje je. Zvířata jsou zavřena v klecích nebo v ohradách. Právě dostávají čerstvé krmení, ale stále zůstávají strnule stát či ležet. Kovová branka od ohrady velbloudů je nějak dlouho otevřená, krmení už skončilo a lidé od zvířat pomalu odcházejí.

Otevřenou brankou znenadání houpavým krokem prochází nejmenší velbloud a pěkně si to namíří za Johankem! Ten ani nemukne a napjatě kouká. Velbloudátko si spokojeně vykračuje a po malé prohlídce svého stanu se navrátí k mamince. A tak nejmladší z celého výběhu dokázalo překvapit ostatní.

Nejslabší a bezbranné svou bezelstností sklidilo největší úspěch.

od dobrovolnice Světlany

Z deníčku pro Davidka

Kdo si hraje, nezlobí

V lednu, únoru a také později při nepřízni počasí nebo v době svačiny jsme trávili návštěvy v herně. U hraček, které tam byly k dispozici, David většinou dlouho nevydržel. Více ho bavilo zkoumat nejenom hernu, ale všechny dostupné prostory a hrát si z věcmi, které na hraní nebyly. Lezl do oken, zkoušel je otevírat a zavírat, koukal z nich ven a komentoval, co všechno vidí. Prozkoumali jsme také všechna patra hlavní budovy a výtah, kolem kterého se točilo schodiště. Když náhodou někdo nastupoval, David se nechal vysadit, aby výtah přivolal, pak otevřel dveře a ptal se, jaké číslo nastupující zmáčkne, tedy do kterého patra pojedete.

Za pěkného počasí byla řada příležitostí ke hrám venku. V zimě, pokud byl sníh, vytáhli jsme boby. Jinak byl velmi populární růžový kočárek, ve kterém David vozil nějakou šišku, list nebo něco podobného. Začátkem října mu Hanka povolila vozit ve sportovním kočárku malého Davidka a to ho opravdu nadchlo. Upozorňoval na to kolemjdoucí i kamarády a choval se odpovědně. Poslouchal naše pokyny, a když si třeba nebyl jist, že kočárek z kopce ubrzdí, přenechal ho zase Hance.

Davida bavilo jezdit i s malou korbičkou. Povoził se i na tříkolce v podobě motorky nebo na malém šlapacím traktoru. Ten ale neměl žádné brzdy a nohama se brzdil těžko. Když se jednou cestou z kopce málem vyboural, raději traktor zaparkoval a chodil pěšky. V druhé půli srpna se možnosti využívat těchto hraček omezily, protože hlavní hřiště bylo uzamčeno a přístup na něj byl vyhrazen jen pro personál s dětmi. Půjčit si motorku od skupinky bylo také zakázáno. V areálu ale byly další atrakce včetně kolotoče, houpačky, skluzavek a různých prolézaček.

Areál Dětského centra nabízí řadu zákoutí pro procházky. Společně jsme prozkoumávali okolí všech domků, zvláště těch v lese či pod lesem, chodili kolem hlavní budovy a při cestě zpátky do skupinky jsme obcházelí kolem Nadi. To znamenalo projít třemi brankami.

V polovině června byl v areálu dětský den s řadou atrakcí. David byl zpočátku zaražen množstvím lidí a podnětů. Časem si ale zvykl. Když zjistil, že bude divadlo o medvídkovi Ťupánkovi, byl velice zvědav, jaký ten medvěd je, a všech kolem se na to ptal. Nejdříve se divadla nemohl dočkat, ale po dvaceti minutách ho měl dost a raději se vrátil ven. Nejvíce času strávil na velké nafukovací matraci skotačením s jinými dětmi. Bavilo ho také pouštět bubliny z bublifuku.

Další oblíbenou hrou bylo focení. S překvapivou rychlostí se naučil fotit na mobil. Stejně rychle se naučil manipulovat s digitálním fotoaparátem, třeba přepínat mezi snímáním a prohlížením fotek. Vždy, když má nějakou elektroniku s tlačítky, vydrží ji dlouho zkoumat. To se týká i telefonního automatu nebo klíčků od auta s dálkovým ovládáním.

Sešit dobrovolníků

Obvyklou tečkou za každou návštěvou byl zápis do sešitu dobrovolníků oddělení Radost. Brzy se z toho stal malý rituál, při kterém David listoval stránku po stránce a studoval její obsah.

Protože znal abecedu, poznal a rychle se naučil, který z kamarádů má kterého dobrovolníka nebo dobrovolnici. Bavilo ho to tak, že když se návštěva chýlila ke konci a on posmutněl při představě loučení, stačilo zeptat se: „Davide, zapíšeme se do sešitu?“ Hned se rozradostnil, a už pospíchal zpátky do skupinky.

Páteční odpoledne ve Lhotce

Po sérii mimořádně teplých jarních dnů kolem velikonočních svátků oblohu zakryly mraky a suchou zem konečně svažil déšť. Z rozlehlé zahrady obklopující impozantní budovu kojeneckého ústavu zněl radostný zpěv ptáků, podkreslený neutuchajícím ruchem z nedaleké frekventované Jižní spojky. Sytou zeleň smrků a borovic doplnila svěží zeleň listnáčů, zpestřená bíle a růžově kvetoucími ovocnými stromy.

Bylo páteční odpoledne v polovině dubna. U vrátnice ústavu zazvonil světlolasý muž středního věku i v zrůstu s brýlemi, v modré větrovce, červeném triku a černých kalhotách. Usmál se na paní vrátnou, která mu přišla otevřít. S průkazkou v ruce hlásil: „Dobrovolník přišel.“ Vrátná mu otevřela a s kývnutím úsměv oplatila. Po krátké zastávce v hlavní budově si to dobrovolník namířil kolem oploceného hřiště k několika menším budovám pod lesem v horní části zahrady. Přitom pozoroval, co se za týden, který uplynul od minulé návštěvy, změnilo. Na kraji trávníku za hřištěm stál malý bagr a za ním si všiml čerstvých výkopů. Po úzké cestě kolem něho projela dodávka, zastavila u několika maringotek před budovou, ve které začala nedávno fungovat školka pro děti z ústavu. Copak tu asi staví, prolétlo mu hlavou. Nahoře pod lesíkem u oddělení Naďa zkřížil cestu dvěma šnekům s velkými ulitami, které vlhká zem povzbudila k odvážným výpravám.

Dobrovolník zahnul k oddělení Radost a zazvonil u dveří. Přes prosklené dveře uviděl sestru Moniku a slyšel, jak volá: „Davide!“

Po třech měsících pravidelných návštěv už sestry většinou věděly, že tento muž chodí právě za čtyřletým Davidem.

Chlapec přišel o něco pomaleji než obvykle. Při předchozích dvou návštěvách byl trochu nemocný a teprve před dvěma dny dobral antibiotika.

„Ahoj kamaráde!“ kleká si dobrovolník a rozevírá náruč.

„Ahoj,“ odpovídá David a nevýrazně strejdu objímá.

Po přivítání oba zámířili do šatny. Sestra mezi dveřmi na dobrovolníka ještě kývla: „Kolem páté, jo?“

Dobrovolník přikývl, měli s chlapcem ze skupinky pro sebe přes dvě hodiny.

od dobrovolníka Lubomíra

Z deníčku pro Danečka

Hned v úterý po divadle mi teta volala, že ve čtvrtek pojeděš zpět do Ostravy i s Nikolkou. Tak jsem za Tebou ještě rychle šla na poslední návštěvu. Malovali jsme si v herně a chvíli jsme byli venku. Obrázky mám schované, a tak ti je sem vlepuji, aby ses na ně mohl kdykoliv

podívat. Posílám Ti do Ostravy moc a moc pusinek, nezlob tam tety, které tě mají rády a určitě se na Tebe celou dobu, co jsi byl v Praze, těšily. Starej se hezky o Nikolku, a když budeš mít čas a chuť, můžeš mi kdykoliv napsat. Adresu Ti píšu i sem. Stačí, když pošleš obrázek. Mám Tě moc ráda, doufám, že už se v životě Ty i Nikolka budete mít dobře, že se už nebudete nikde ztrácet a že se časem všechno vyřeší. Mějte se moc a moc krásně oba dva. Ostrava (Karviná) je od Prahy tak strašně daleko, že už za Tebou nemůžu chodit, ale ráda Tě budu mít už navždy, i když od sebe budeme takhle daleko. Tenhle deníček si schovej jako vzpomínku na Prahu a měj se moc a moc krásně.

Vím, že jsi neuvěřitelně šikovný a chytrý kluk, který v životě určitě hodně dokáže. Nezapomeň, že vždycky je někdo, kdo Tě má rád, a že nikdy na světě nejsi sám. Mám Tě opravdu ráda z celého srdce a myslím na Tebe každý den. V tomhle deníčku můžeš pokračovat sám, můžeš si do něj kreslit, co jsi zažil, a až se naučíš ve škole psát, můžeš sem psát i svoje zážitky. Měj se krásně, posílám spoustu pusinek!

od dobrovolnice Terezy

Návštěvy dítěte

[illegible]

Povolení k dočasnému pobytu dítěte s dobrovolníkem občanského sdružení Malíček

**Stanovení podmínek pro povolení dočasného pobytu dítěte umístěného
ve FTNsP – Dětské centrum v Praze 4, Sulická 120 u fyzické osoby**

FTNsP – DC povoluje dočasný pobyt

dítě nar.

trvale bytem

kteřé je umístěno v DC na základě
u **dobrovolníka** (dále jen fyzické osoby):

jméno a příjmení

(věk nejméně 18 let)

trvale bytem

mobilní telefon, který má fyz.osoba v době propustky u sebe

Předchozí souhlas orgánu soc.právní ochrany dítěte: ANO NE

Důvod neexistence souhlasu uvedeného orgánu:

Povolení platí za níže uvedených podmínek:

Na základě tohoto povolení uvedená fyzická osoba převezme jmenované dítě od pověřeného za-městnance DC do své výlučné péče jako soukromá osoba a ponese za něj po stanovenou dobu výlučnou osobní odpovědnost včetně odpovědnosti za vzniklé škody podle §422 obč. zák.

Péči poskytne na své náklady bez jakéhokoli nároku na jejich úhradu či pobírání jakýchkoli dávek.

Fyzická osoba prohlašuje, že je pro uvedenou péči způsobilá, že pro ni má potřebné znalosti, schopnosti a dovednosti a že jí v takové péči nebrání zdravotní stav. Zavazuje se mít jmenované dítě pod svým osobním dohledem. Fyzická osoba prohlašuje, že byla poučena o stravovacím, denním a spánkovém režimu dítěte. Určí-li lékař kontrolu dítěte v DC v době propustky, má fyzická osoba povinnost dostavit se s dítětem k této kontrole.

Zavazuje se neumožnit po dobu pobytu dítěte ve své péči jeho kontakt s osobami, kterým byl soudně styk s dítětem zakázán.

Při jakýchkoli komplikacích je fyzická osoba povína vrátit dítě do DC. Doba pobytu dítěte u fyzické osoby může být prodloužena pouze se souhlasem OSPoD (§30 zák.č. 359/1999 Sb.).

V Praze dne

Kontrola v DC
(při obtížích okamžitě)

podpis

fyzické osoby.....

MUDr. J. Lukešová
ředitelka DC

Příloha k povolení dočasného pobytu dítěte s dobrovolníkem

Jméno svěřeného dítěte

Jméno a příjmení dobrovolníka

Mobilní telefon

Upřesňující údaje k vycházce dobrovolníka s dítětem

Datum vycházky	Čas: od - do	Místo vycházky	Podpis dobrovolníka	Podpis schvalujícího lékaře

Poznámky zástupce DC:

Dětské centrum (DC) při FTNsP
Malíček o.s.

Pravidla vycházek dobrovolníků s dětmi – projekt „Za bránu“

1. Forma evidence vycházek

- A. vyplnění formuláře *Povolení k dočasnému pobytu dítěte*
 - dobrovolník vyplní před svou první vycházkou s dítětem
- B. vyplnění formuláře *Příloha k dočasnému pobytu dítěte*
 - dobrovolník vyplní před každou vycházkou s dítětem

Tato příloha obsahuje zejména: datum, čas odchodu a příchodu, místo vycházky, podpis dobrovolníka. Každou jednotlivou vycházku schvaluje svým podpisem paní primářka nebo jiný doktor ve službě. Formuláře budou umístěny na oddělení dítěte.

2. Pravidla vycházek

Dobrovolník je povinen přečíst a podepsat tato pravidla před první vycházkou. Pravidla budou přiložena u výše uvedených formulářů kvůli možnosti nahlédnutí do pravidel i před dalšími vycházkami.

3. Oprávnění k vycházkám

K vycházkám je oprávněn dobrovolník, který již minimálně rok dochází pravidelně za svěřeným dítětem (dětmi). Dobrovolník bude mít od Malíčku o.s. vystavené oprávnění k vycházkám. S vycházkami musí souhlasit biologičtí rodiče, souhlas zajistí DC a sociální pracovnice.

4. Kurz první pomoci a pojištění

Dobrovolník je povinen absolvovat v DC před první vycházkou kurz 1. pomoci.

Pojištění platí stávající, není nutné uzavírat další pojistku.

5. Věk dítěte

Vycházky jsou určeny pro děti od 1 roku věku po konzultaci s lékaři – dle individuálních potřeb a schopností dítěte.

6. Spojení na dobrovolníka, komplikace na vycházce

Během vycházky je dobrovolník povinen mít u sebe nabitý mobil s uloženým číslem Zelené linky DC (800 260 900). Při jakýchkoli komplikacích je dobrovolník povinen vrátit se neprodleně na oddělení DC.

7. Délka vycházky

Délka vycházky se řídí domluvou se staniční sestrou.

8. Dodržování bezpečnostních pravidel

Dobrovolník dbá na zachování všech pravidel bezpečnosti dítěte, zejména přecházení silnice pouze na přechodu pro chodce (o tomto je dobré s dítětem mluvit – osvojí si návyky i pro

budoucnost), nedovolit dítěti hru se psy, držet dítě za ruku na rušných komunikacích, být u dítěte při hře na hřišti, volit vhodně cíl vycházky atd.

9. Omezení vycházek

Během vycházky není dovolena návštěva bydliště dobrovolníka ani různých rizikových prostor, zakouřené místnosti, apod.

Platí zákaz jízdy s dítětem vlastním autem či na kole. (Jet MHD je povoleno).

10. Jídlo na vycházkách

Vhodná svačina pro dítě je například chléb se sýrem tvarohového typu, ovoce, nakrájená zelenina, ovocný čaj. Nepřinese-li dobrovolník svačinu z domova, pak je možno „rozumnou“ svačinu zakoupit, ne však rizikové potraviny – fastfoody, zmrzliny, krémy, salámy, atd., dítě musí při jídle sedět, kvůli riziku dušení.

11. Výbava pro dítě

Na oddělení je možné požádat o pleny a věci na převlečení (při deštivém počasí, apod.).

Prohlašuji, že jsem si pravidla přečetl/a a nemám k němu žádné výhrady:

V Praze dne

Jméno dobrovolníka:

Podpis dobrovolníka:

HLAVNÍ SPONZOR PROJEKTU

Nadace Terezy Maxové *dětem*

Nadace Terezy Maxové dětem

Posláním nadace je **umožnit každému dítěti** zdravý a bezpečný **život v rodinném prostředí**. V České republice je však stále 24 000 dětí odkázáno na ústavní výchovu. Jednoznačným cílem nadace je proto snížení počtu dětí v ústavech, a to prostřednictvím tří směrů pomoci, jimiž jsou:

- **Prevence** nežádoucího odebrání dítěte z rodinného prostředí. Nadace v dané oblasti podporuje např. terénní práce, asistenční a konzultační služby pro rodiny v krizi, nejrůznější terapie, snaží se o změnu systému, atp.
- **Podpora náhradního rodičovství**. Tento směr spočívá zejména v podpoře rozšíření všech forem náhradní rodinné péče a profesionalizaci pěstounské péče.
- **Kompensace nedostatků ústavní výchovy** je oblast úzce spojená s podporou dětí vyrůstajících v kojeneckých ústavech a dětských domovech. V této oblasti je především podporováno vzdělání, všestranný rozvoj a také snaha dopřát těmto dětem rovné příležitosti k zapojení se do samostatného života po opuštění ústavu.

V centru pozornosti Nadace Terezy Maxové dětem vždy stálo **dítě a jeho potřeba**. Konkrétnost, efektivita a transparentnost se staly klíčovými pilíři práce nadace.

Nadace Terezy Maxové dětem

Plzeňská 5b, 150 00 Praha 5

tel: 257 474 529

mail: info@terezamaxovadetem.cz

www.terezamaxovadetem.cz

č.ú.: 2323232323/2700

DMS TEREZADETEM (87777)

SPONZOŘI BROŽURKY

Hotel Hoffmeister je luxusní boutique hotel s velkou kulturní tradicí a vyniká svou jedinečnou polohou v samotném centru města Prahy. Hotel Hoffmeister i pro rok 2011 obdržel ocenění o Michelin guide, gourmet resort nabízí jednu z nejlepších pražských kuchyní. Svým hostům nabízí také luxusní wellness & beauty salon a naprosto unikátní nabídkou jsou lázně v jeskyni z 15. století.

JK Jitka Kudláčková Jewels: česká firma specializující se na vlastní výrobu šperků, jejich prodej a také na prodej dalších renomovaných značek šperků a hodinek. Nabídku tvoří ucelené kolekce šperků s drahými kameny a perlami, snubní a zásnubní prsteny. Zajímavostí je také poradenství v etiketě a osobní typologii nošení a výběru šperků. Více na www.jk.cz

group

PG group a.s.

Reklamní agentura poskytující komplexní zajištění reklamních/komunikačních aktivit a jejich kreativního a grafického zpracování, realizace, výroby a produkce.

www.artliving.cz

REKLAMNÍ GRAFICKÉ STUDIO
POLYGRAFICKÁ VÝROBA

Z deníčku pro Matouška od dobrovolnice Veroniky:

„Jsou totiž chvíle v životě, kdy každý potřebuje cítit, že ho má někdo rád, kdy se potřebuje schovat k někomu do náruče a cítit se u bezpečí. A proto jsem tu já! Budu se snažit maximálně Ti vyhovět a dát Ti všechnu lásku a něhu, co nosím v srdci, abys ji jednou mohl Ty předat někomu dalšímu.“

Veronika

malíček
občanské sdružení